

Βρυξέλλες, 4 Σεπτεμβρίου 2018
(OR. en)

11796/18

GAF 35
FIN 627

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Σεπτεμβρίου 2018
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2018) 553 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 29η ετήσια έκθεση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την καταπολέμηση της απάτης (2017)

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο COM(2018) 553 final.

σνημμ.: COM(2018) 553 final

Βρυξέλλες, 3.9.2018
COM(2018) 553 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**29η ετήσια έκθεση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής
Ένωσης και την καταπολέμηση της απάτης (2017)**

{SWD(2018) 381 final} - {SWD(2018) 382 final} - {SWD(2018) 383 final} -
{SWD(2018) 384 final} - {SWD(2018) 385 final} - {SWD(2018) 386 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 29η ετήσια έκθεση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την καταπολέμηση της απάτης (2017)

ΣΥΝΟΨΗ	5
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
2. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΕ: ΕΓΚΑΡΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	7
2.1. Ένα νέο νομοθετικό τοπίο: νομοθετικές πράξεις που θεσπίστηκαν από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ	7
2.1.1. Οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.....	8
2.1.2. Κανονισμός σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.....	10
2.2. Διαμορφώνοντας το μέλλον: Νομοθετικές και πολιτικές πρωτοβουλίες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων	11
2.2.1. Αξιολόγηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.....	11
2.2.2. Καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ.....	12
2.2.3. Πρόταση για την αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού και ορισμένων τομεακών δημοσιονομικών κανόνων (Omnibus)	12
2.2.4. Διεθνής συνεργασία	13
2.2.5. Στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης (CAFS)	13
2.2.6. Υλοποίηση του προγράμματος Hercule	14
2.3. Νομολογία του ΔΕΕ	14
2.3.1. Προθεσμίες παραγραφής: οι υποθέσεις Alytaus και Glencore	14
2.3.2. ΦΠΑ: η υπόθεση M.A.S.	15
2.4. Μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη	15
2.4.1. Συνοπτική παρουσίαση	15
2.4.1.1. Εθνικές στρατηγικές για την καταπολέμηση της απάτης (NAFS)	15
2.4.1.2. Δημόσιες συμβάσεις και διαφθορά.....	15
2.4.1.3. Άλλα μέτρα.....	15
2.4.2. Εφαρμογή των συστάσεων του 2016	16
2.5. Περίληψη στατιστικών στοιχείων σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν	17
2.5.1. Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν	18
2.5.2. Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν	19
2.5.3. Έρευνες της OLAF	19
3. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ – ΈΣΟΔΑ	21
3.1. Μέτρα των θεσμικών οργάνων της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης – Έσοδα	21
3.1.1. Αμοιβαία διοικητική συνδρομή.....	21
3.1.1.1. Εφαρμογή του άρθρου 43β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97	21
3.1.1.2. Σύστημα πληροφοριών για την καταπολέμηση της απάτης (AFIS)	21
3.1.1.3. Κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις (ΚΤΕ)	22

3.1.2.	Διατάξεις περί αμοιβαίας συνδρομής και καταπολέμησης της απάτης σε διεθνείς συμφωνίες	23
3.1.3.	Καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού	23
3.1.4.	Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ	24
3.2.	Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης – Έσοδα	24
3.3.	Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης – Έσοδα	25
3.3.1.	Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν	26
3.3.2.	Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν	26
4.	ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ – ΔΑΠΑΝΕΣ	26
4.1.	Τομεακές πολιτικές και μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης που αφορούν διαφόρους τομείς δαπανών	26
4.2.	Γεωργία – Τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης	27
4.2.1.	Γεωργία — Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης	27
4.2.2.	Γεωργία – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν	27
4.2.2.1.	Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν	27
4.2.2.2.	Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν	28
4.3.	Πολιτική συνοχής και αλιεία – Τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης	30
4.3.1.	Πολιτική συνοχής και αλιεία — Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης	30
4.3.2.	Πολιτική συνοχής και αλιεία – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν	31
4.3.2.1.	Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν	31
4.3.2.2.	Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν	32
4.4.	Έμμεση διαχείριση (προενταξιακή διαδικασία) – Τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης	32
4.4.1.	Έμμεση διαχείριση (προενταξιακή διαδικασία) – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν	32
4.5.	Άμεση διαχείριση – τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης	32
4.5.1.	Άμεση διαχείριση – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν	32
4.5.1.1.	Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν	32
4.5.1.2.	Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν	32
5.	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	32
6.	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	33
7.	ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΙΡΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	33
8.	ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΕ ΣΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ 2016	34
9.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	34

9.1.	Έσοδα.....	35
9.2.	Δαπάνες.....	36
9.3.	Συνεργασία σε όλα τα επίπεδα	36

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 — ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΠΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΤΟ 2017 37

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 — ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΤΟ 2017
..... 38**

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 — ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ..... 39**

Πίνακας σχημάτων

ΣΧΗΜΑ 1:	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ – 2017	9
ΣΧΗΜΑ 2:	ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΕ ΕΠΙ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΡΙΦ (2017).....	14
ΣΧΗΜΑ 3:	ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΠΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΤΟ 2017	17
ΣΧΗΜΑ 4:	ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΠΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΟΣΑ, 2013-2017	18
ΣΧΗΜΑ 5:	ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΤΟ 2017	19
ΣΧΗΜΑ 6:	ΈΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2017, ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ.....	20
ΣΧΗΜΑ 7:	ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	21
ΣΧΗΜΑ 8:	ΚΟΙΝΕΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟ 2017	23
ΣΧΗΜΑ 9:	ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΑΡΑΤΥΠΙΩΝ ΠΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΤΗΚΑΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 2017	25
ΣΧΗΜΑ 10:	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΙ.....	28
ΣΧΗΜΑ 11:	ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΤΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ (ΔΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΔΟΛΙΕΣ) ...	29
ΣΧΗΜΑ 12:	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ – ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΙ	30
ΣΧΗΜΑ 13:	ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΠ 2007-2013	31
ΣΧΗΜΑ 14:	ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΥΠΟΜΑΔΕΣ ΤΗΣ COCOLAF	33

ΣΥΝΟΨΗ

Η ετήσια έκθεση του 2017 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έκθεση PIF) υποβάλλεται από την Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Δύο ιδιαίτερα σημαντικά νομοθετικά επιτεύγματα

Το 2017 θεσπίστηκαν δύο ιδιαίτερα σημαντικές νομοθετικές πράξεις, οι οποίες θα ενισχύσουν τη σύγκλιση προς ένα αποτελεσματικό και ισοδύναμο επίπεδο προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της διασυνοριακής απάτης:

- η οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (η αποκαλούμενη «οδηγία PIF»)
- ο κανονισμός σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO).

Η θέσπιση των εν λόγω δύο πράξεων είναι το αποτέλεσμα πολυετών διαπραγματεύσεων και αποτελεί απόδειξη της δέσμευσης των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης που βλάπτει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

Νομοθετικές και πολιτικές πρωτοβουλίες

Οι εν λόγω πράξεις θα απαιτήσουν την προσαρμογή του υφιστάμενου πλαισίου καταπολέμησης της απάτης προκειμένου να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων φορέων και αρχών.

Οι εργασίες αυτές θα συνεχιστούν κατά τα επόμενα λίγα χρόνια, ιδίως σε ό,τι αφορά την κατάρτιση του νομικού πλαισίου που διέπει το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027.

Το πρώτο στάδιο ήταν η αξιολόγηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 (εντολή και εξουσίες της OLAF), στο πλαίσιο της οποίας τονίζονταν τα αποτελέσματα που είχε επιτύχει αλλά και οι ανεπάρκειές του, δεδομένης της σύστασης της EPPO.

Επίσης, το 2017 η Επιτροπή:

- συνέχισε την τακτική αξιολόγηση των εξελίξεων και την ανά χώρα διατύπωση συστάσεων προς τα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς

στο πλαίσιο της διαδικασίας του ευρωπαϊκού εξαμήνου,

- διέθεσε προϋπολογισμό ύψους 14,95 δισ. EUR μέσω του προγράμματος Hercule III για την ενίσχυση της επιχειρησιακής και διοικητικής ικανότητας των κρατών μελών,
- διαπραγματεύθηκε επιτυχώς διατάξεις για την καταπολέμηση της απάτης σε διεθνείς συμφωνίες της ΕΕ, και
- δρομολόγησε αξιολόγηση της στρατηγικής της για την καταπολέμηση της απάτης με σκοπό την επικαιροποίησή της.

Νομολογία του ΔΕΕ

Το 2017 η νομολογία σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ εμπλουτίστηκε με τρεις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Δύο εξ αυτών (στις υποθέσεις *Alytaus* και *Glencore*) αφορούσαν ζητήματα που σχετίζονταν με προθεσμίες παραγραφής, ενώ η τρίτη (*M.A.S. και M.B.*) αφορούσε τον ΦΠΑ, και, ειδικότερα, την αποσαφήνιση ορισμένων πτυχών της απόφασης *Taricco*.

Επιτεύγματα στους τομείς των εσόδων

Η Επιτροπή ενέκρινε νομοθετική πρόταση για την απλούστευση και ενίσχυση της προστασίας του συστήματος ΦΠΑ της ΕΕ έναντι της απάτης, και την εξάλειψη των κανονιστικών κενών στο διασυνοριακό εμπόριο μέσω της ενίσχυσης των μέσων διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών και με τις άλλες αρχές επιβολής του νόμου.

Συνήφθησαν συμφωνίες αμοιβαίας συνδρομής με τη Mercosur και το Αζερμπαϊτζάν. Η ρήτρα για την καταπολέμηση της απάτης ενσωματώθηκε επιτυχώς στη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με την Ιαπωνία.

Η OLAF συντόνισε ή υποστήριξε 11 κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις που έθεταν επιτυχώς στο στόχαστρο διάφορες απειλές, όπως το λαθρεμπόριο τσιγάρων, η απάτη στον τομέα των εσόδων, τα παραποιημένα προϊόντα, η παράνομη διακίνηση ρευστών διαθεσίμων και τα ναρκωτικά.

Με δημοσιονομικούς όρους, τα εμπορεύματα που είχαν θιγεί περισσότερο από την απάτη και τις παρατυπίες ήταν οι εισαγόμενοι ηλιακοί συλλέκτες. Σε πολλές περιπτώσεις, οι παρατυπίες που αφορούν ηλιακούς συλλέκτες εντοπίστηκαν μετά από κοινοποίηση αμοιβαίας συνδρομής που εξέδωσε η OLAF.

Κινήθηκε διαδικασία επί παραβάσει σε σχέση με δήλωση χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας εις βάρος των παραδοσιακών εσόδων από ίδιους πόρους και των εσόδων από ίδιους πόρους που προέρχονταν από τον ΦΠΑ, η οποία είχε εντοπιστεί στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Επιτεύγματα στους τομείς των δαπανών

Ο κανονισμός «Omnibus» προάγει την απλούστευση και την αποσαφήνιση των δημοσιονομικών κανόνων. Το 2017 θεσπίστηκαν οι διατάξεις σχετικά με τη γεωργία, ενώ τα σχέδια αλλαγών στους εναπομείναντες τομείς δαπανών αναμένεται να εγκριθούν το 2018.

Η συμβουλευτική επιτροπή για τον συντονισμό της πρόληψης της απάτης (COCOLAF) εκπόνησε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα προειδοποιητικά σήματα και τις βέλτιστες πρακτικές στις δημόσιες συμβάσεις και την κοινοποίηση παρατυπιών.

Η ανάλυση των δόλιων και μη δόλιων παρατυπιών που εντόπισαν και ανέφεραν οι εθνικές αρχές επιβεβαίωσε τα πορίσματα του 2016 όσον αφορά τους τομείς που διατρέχουν κίνδυνο.

Επίσης, η εν λόγω ανάλυση ανέδειξε τις μεθόδους εντοπισμού που συνέβαλαν στην αναγνώριση και τη στόχευση των δόλιων και μη δόλιων υποθέσεων σημαντικής οικονομικής αξίας. Μεταξύ των εν λόγω μεθόδων συγκαταλέγεται η ανάλυση κινδύνου, οι υποδείξεις από πληροφοριοδότες, η καταγγελία και οι πληροφορίες από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Στην ίδια ανάλυση επισημαίνονται επίσης τα θετικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν μέσω του στενού συντονισμού των δικαστικών με τις διοικητικές αρχές.

Με βάση τα εν λόγω πορίσματα, απευθύνονται ειδικές συστάσεις προς τις εθνικές αρχές για τη δομημένη και συστηματική αξιοποίηση των στοιχείων που υποβάλλουν οι ανωτέρω πηγές.

Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης

Τα κράτη μέλη ανέφεραν τη λήψη 73 σημαντικών μέτρων για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και την καταπολέμηση της απάτης. Παρότι τα εν λόγω μέτρα καλύπτουν το σύνολο του κύκλου καταπολέμησης της απάτης, επικεντρώνονται ιδίως στον εντοπισμό και την πρόληψη.

Σχετίζονται κυρίως με τον έλεγχο των κονδυλίων υπό επιμερισμένη διαχείριση.

Η πλειονότητα των κρατών μελών υπέβαλαν στοιχεία σχετικά με τον αριθμό και τη φύση των μέτρων που λήφθηκαν σε συνέχεια των συστάσεων του 2016· αυτό μπορεί να θεωρηθεί θετικό, υπάρχουν, ωστόσο, περιθώρια βελτίωσης.

Εντοπισμός και κοινοποίηση δόλιων και μη δόλιων παρατυπιών εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ

Το 2017 κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή συνολικά 15 213 δόλιες και μη δόλιες παρατυπίες, ήτοι λιγότερες κατά 20,8 % σε σχέση με το 2016. Οι παρατυπίες αυτές αφορούσαν περίπου 2,58 δισ. EUR, ήτοι ποσό κατά 8,6 % μικρότερο σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Οι 1 146 παρατυπίες που κοινοποιήθηκαν ως δόλιες αφορούσαν περίπου 467 εκατ. EUR δαπανών ή εσόδων.

Ο εντοπισμός παρατυπίας συνεπάγεται ότι έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα για την ανάκτηση των σχετικών παράτυπων χρηματικών ποσών και ότι έχει κινηθεί ποινική διαδικασία εάν υπάρχει υπόνοια απάτης.

Στο παράρτημα 1 παρουσιάζεται ο αριθμός των παρατυπιών που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν ως δόλιες ανά κράτος μέλος. Ο εν λόγω αριθμός αντικατοπτρίζει τα αποτελέσματα του έργου των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης και άλλων οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Τα αριθμητικά στοιχεία δεν θα πρέπει να ερμηνεύονται ως ενδεικτικά για το επίπεδο απάτης στις επικράτειες των κρατών μελών.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε έτος, σύμφωνα με το άρθρο 325 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την καταπολέμηση της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη επιμερίζονται την ευθύνη για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και την καταπολέμηση της απάτης. Οι αρχές των κρατών μελών διαχειρίζονται περίπου το 74 % των δαπανών της ΕΕ και εισπράττουν παραδοσιακούς ιδίους πόρους (ΠΙΠ). Η Επιτροπή εποπτεύει τους δύο προαναφερθέντες τομείς, καθορίζει πρότυπα και επαληθεύει τη συμμόρφωση. Για την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται στενά.

Η παρούσα έκθεση αξιολογεί την εν λόγω συνεργασία με σκοπό τη βελτίωσή της· για τον σκοπό αυτό:

- παρέχει συνοπτική παρουσίαση των μέτρων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης,
- περιλαμβάνει ανάλυση των κύριων επιτευγμάτων των εθνικών και ευρωπαϊκών φορέων όσον αφορά τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης και παρατυπιών σχετικά με τις δαπάνες και τα έσοδα της ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω ανάλυση βασίζεται στις περιπτώσεις παρατυπιών και απάτης που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους τομεακούς κανονισμούς.

Η έκθεση συνοδεύεται από έξι έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) που απαριθμούνται στο παράρτημα 3¹.

¹ i) Implementation of Article 325 by the Member States in 2017 (Εφαρμογή του άρθρου 325 από τα κράτη μέλη το 2017),
ii) Statistical evaluation of irregularities reported for own resources, natural resources, cohesion policy and pre-accession assistance and direct expenditure (Στατιστική αξιολόγηση των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν αναφορικά με τους ιδίους πόρους, τους φυσικούς πόρους, την πολιτική συνοχής, την προενταξιακή βοήθεια και τις άμεσες δαπάνες),
iii) Follow-up of recommendations to the Commission report on the protection of the EU's financial interests — fight against fraud, 2016 (Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση της Επιτροπής για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ - καταπολέμηση της απάτης 2016),

2. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΕ: ΕΓΚΑΡΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

2.1. Ένα νέο νομοθετικό τοπίο: νομοθετικές πράξεις που θεσπίστηκαν από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ

Τα τελευταία έτη, η Επιτροπή τόνισε τις διαφορές όσον αφορά τις προσεγγίσεις των εθνικών αρχών στην καταπολέμηση της απάτης και των παρατυπιών εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Έρευνες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχουν καταδείξει αυξανόμενη συχνότητα υποθέσεων διακρατικής απάτης.

Δύο ιδιαίτερα σημαντικές νομοθετικές πράξεις που θεσπίστηκαν το 2017 θα διασφαλίσουν τη σύγκλιση προς ένα αποτελεσματικό και ισοδύναμο επίπεδο προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της διασυνοριακής απάτης:

1. η οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (η οδηγία PIF)², και
2. ο κανονισμός σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO)³.

Η θέσπιση των εν λόγω δύο πράξεων είναι το αποτέλεσμα πολυετών διαπραγματεύσεων και αποτελεί απόδειξη της δέσμευσης των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης που βλάπτει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

iv) Early Detection and Exclusion System (EDES) — Panel referred to in Article 108 of the Financial Regulation (Σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (EDES) - επιτροπή του άρθρου 108 του δημοσιονομικού κανονισμού),

v) Annual overview with information on the results of the Hercule III Programme in 2017 (Ετήσια επισκόπηση με πληροφορίες για τα αποτελέσματα του προγράμματος Hercule III το 2017) και

vi) Assessment of the implementation of Article 43b of Regulation (EC) No 515/97 (Αξιολόγηση της εφαρμογής του άρθρου 43β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97).

² Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29-41.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (η «EPPO») (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

2.1.1. Οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Η οδηγία αντικαθιστά τη σύμβαση του 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τα πρωτόκολλά της (σύμβαση PIF)⁴ για τα 26 κράτη μέλη που δεσμεύονται από αυτήν. Η σύμβαση PIF εξακολουθεί να εφαρμόζεται στη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

⁴ Πράξη του Συμβουλίου της 26ης Ιουλίου (EE C 316 της 27.11.1995, σ. 48).

Η οδηγία PIF:

- εναρμονίζει τους ορισμούς, τις κυρώσεις και τις εφαρμοστέες προθεσμίες παραγραφής ποινικών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, περιλαμβανομένης της απάτης, της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της υπεξαίρεσης,
- εφαρμόζεται στις περιπτώσεις διασυνοριακής απάτης στον τομέα του ΦΠΑ που επιφέρουν ζημία συνολικού ύψους τουλάχιστον 10 εκατ. EUR,
- ορίζει τα δύο έτη ως προθεσμία για τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο (έως τις 6 Ιουλίου 2019).

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO)

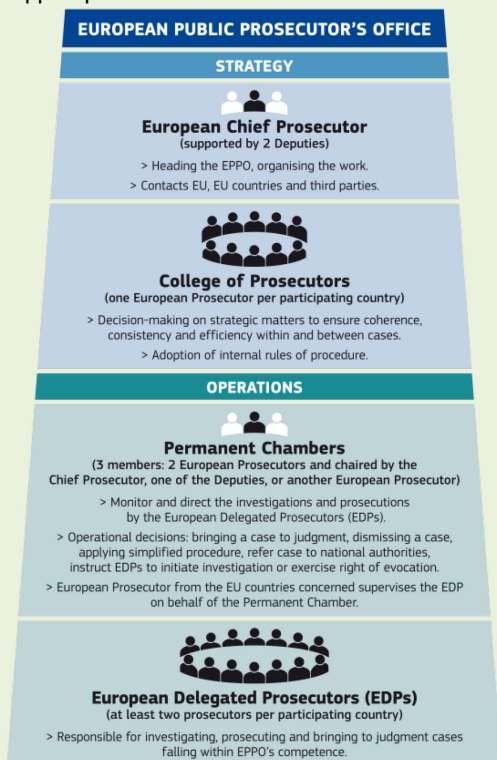
- συστάθηκε μέσω ενισχυμένης συνεργασίας (αρχικά, 20 κρατών μελών),
- η σύστασή της αποτελούσε μία από τις βασικές προτεραιότητες της Επιτροπής στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης και μέρος της συνολικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ,
- είναι αρμόδια για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης ποινικών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην «οδηγία PIF»,
- αναμένεται ότι θα επιφέρει μια περισσότερο συνεκτική και αποτελεσματική πολιτική δίωξης εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ: αύξηση του αριθμού των ποινικών διώξεων και των καταδικαστικών αποφάσεων, καθώς και αύξηση του επιπέδου ανάκτησης δολίων απολεσθέντων κονδυλίων της Ένωσης.

2.1.2. Κανονισμός σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας

Συμμετέχοντα κράτη μέλη:

Στο μέλλον μπορούν να συμμετάσχουν και άλλα κράτη μέλη.⁵

⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1550_el.htm
Οι Κάτω Χώρες (14 Μαΐου 2018) και η Μάλτα (14 Ιουνίου 2018) έχουν ενημερώσει επίσημα την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή τους να συμμετάσχουν στην ΕΠΠΟ και, σύμφωνα με το άρθρο 331 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή ετοιμάζει επί του παρόντος τις αποφάσεις που επιβεβαιώνουν τη συμμετοχή των εν λόγω κρατών μελών.

2.2. Διαμορφώνοντας το μέλλον: Νομοθετικές και πολιτικές πρωτοβουλίες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων

Οι νέες πράξεις θα απαιτήσουν την προσαρμογή του υφιστάμενου πλαισίου καταπολέμησης της απάτης με βάση τις τελευταίες εξελίξεις προκειμένου να διασφαλιστεί ο απαραίτητος συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων φορέων και αρχών. Οι εργασίες αυτές θα συνεχιστούν κατά τα επόμενα λίγα χρόνια, ιδίως σε ό,τι αφορά την κατάρτιση του νομικού πλαισίου που διέπει το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027.

Στο επόμενο τμήμα παρέχεται επισκόπηση των σημαντικότερων εξελίξεων όσον αφορά τις πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής το 2017.

2.2.1. Αξιολόγηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013

Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013⁶ είναι ο κεντρικός άξονας του νομικού πλαισίου που διέπει την εντολή της OLAF να διεξάγει διοικητικές έρευνες σε περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Στις 2 Οκτωβρίου 2017, σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού, η Επιτροπή ενέκρινε έκθεση σχετικά με την αξιολόγηση της εφαρμογής του⁷.

Η αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο κανονισμός έχει επιτρέψει στην OLAF να εκπληρώσει την εντολή της με συγκεκριμένα

αποτελέσματα, επιφέροντας σαφείς βελτιώσεις όσον αφορά τη διεξαγωγή των ερευνών, τη συνεργασία με τους εταίρους και τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων. Ταυτόχρονα, επισημαίνει ορισμένες ελλείψεις που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των ερευνών της OLAF. Οι εν λόγω ελλείψεις αφορούν, μεταξύ άλλων:

- τα ερευνητικά μέσα της OLAF,
- την επιβολή των εξουσιών της OLAF,
- τους ενιαίους όρους κατά τη διεξαγωγή των εσωτερικών ερευνών στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ,
- τις αποκλίσεις στη συνέχεια που δίδεται στις συστάσεις της OLAF,
- τα καθήκοντα συνεργασίας των κρατών μελών και των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ,
- τη συνολική συνοχή του νομικού πλαισίου που εφαρμόζεται όσον αφορά τις έρευνες της OLAF,
- τη δυνατότητα πρόσβασης σε στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών, και
- τη σαφήνεια της εντολής της OLAF στον τομέα του ΦΠΑ.

Σε ό,τι αφορά τη σύσταση της ΕΡΡΟ (βλ. τμήμα 2.1) και τον αντίκτυπο της στις εργασίες της OLAF, στην αξιολόγηση αναγνωρίζεται σαφώς η ανάγκη για περαιτέρω κανονιστική ρύθμιση της σχέσης μεταξύ των δύο φορέων και ζητείται η πραγματοποίηση ταχέων προσαρμογών στη λειτουργία της OLAF ώστε να διασφαλιστεί η καταλληλότητα του νομικού πλαισίου για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζεται.

Η Επιτροπή ενέκρινε στις 23 Μαΐου 2018 στοχευμένη πρόταση τροποποίησης του κανονισμού, κυρίως λόγω της σύστασης της ΕΡΡΟ, στην οποία λαμβάνονταν επίσης υπόψη τα πλέον αδιαμφισβήτητα πορίσματα της αξιολόγησης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η OLAF εξακολουθεί να αποτελεί ισχυρό και πλήρως λειτουργικό εταίρο της ΕΡΡΟ.

Ο κανονισμός για την ΕΡΡΟ περιλαμβάνει ήδη διατάξεις κανονιστικής ρύθμισης της σχέσης μεταξύ της ΕΡΡΟ και της OLAF. Οι εν λόγω διατάξεις βασίζονται στις αρχές της στενής συνεργασίας, της ανταλλαγής πληροφοριών, της συμπληρωματικότητας και της αποφυγής της αλληλεπικάλυψης. Οι κανόνες πρέπει να αποτυπωθούν και να συμπληρωθούν από τροποποιήσεις στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, με γενικό στόχο την ενίσχυση της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω της διαμόρφωσης

⁶ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁷ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την Αξιολόγηση της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 (COM(2017) 589),

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM:2017:589:FIN>

και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2017) 332,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=SWD:2017:332:FIN&from=EN>.

Η έκθεση υποστηριζόταν από ανεξάρτητη μελέτη [Αξιολόγηση της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης] και βασίζονταν σε ευρεία διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, περιλαμβανομένου συνεδρίου με 250 συμμετέχοντες από ευρύ φάσμα ομάδων ενδιαφερόμενων μερών. Συνοδεύονταν επίσης από τη γνωμοδότηση αριθ. 2/2017 της επιτροπής εποπτείας της OLAF,

http://europa.eu/supervisory-committee-olaf/sites/default/files/opinion_2_2017.pdf.

μιας ολοκληρωμένης πολιτικής στο πλαίσιο της οποίας μια ισχυρή και πλήρως λειτουργική OLAF διεξάγει διοικητικές έρευνες που λειτουργούν συμπληρωματικά ως προς την προσέγγιση του ποινικού δικαίου από την EPPO.

Η προσοχή εστιάζεται σε τομείς στους οποίους ο κανονισμός επιτρέπει επί του παρόντος την ύπαρξη σημαντικών αποκλίσεων όσον αφορά τον τρόπο που λειτουργεί η OLAF στα διάφορα κράτη μέλη, όπως οι επιτόπιοι έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις, η πρόσβαση σε στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών και η παροχή συνδρομής από τις εθνικές αρχές.

2.2.2. Καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ

Το 2017 η καταπολέμηση της διαφθοράς αποτελούσε προτεραιότητα στη διαδικασία οικονομικής διακυβέρνησης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Σε αρκετές ανά χώρα εκθέσεις⁸ περιλαμβανόταν αξιολόγηση του νομοθετικού τοπίου, του τοπίου πολιτικής και του θεσμικού τοπίου καταπολέμησης της διαφθοράς, περιλαμβανομένης της προόδου και των εναπομεινώνων προκλήσεων.

Αρκετά κράτη μέλη έλαβαν επίσης συστάσεις⁹ προκειμένου να αναλάβουν δράση με στόχο τη βελτίωση της διαφάνειας, την ενίσχυση της πρόληψης των συγκρούσεων συμφερόντων, την καταπολέμηση των άτυπων πληρωμών στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ή την ένταση των προσπαθειών που καταβάλλονται για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση, τη δικαιοσύνη και τις δημόσιες συμβάσεις.

Το 2017, στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής εμπειριών της ΕΕ σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς, η Επιτροπή διοργάνωσε τρία εργαστήρια ανταλλαγής εμπειριών, στα οποία συμμετείχαν περίπου 100 επαγγελματίες και εμπειρογνώμονες του τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς από εθνικές διοικητικές αρχές κρατών μελών, διεθνείς οργανισμούς, την κοινωνία των πολιτών, την ακαδημαϊκή κοινότητα και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα εν λόγω εργαστήρια διευκόλυναν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στους ακόλουθους θεματικούς τομείς: δείκτες καταπολέμησης της διαφθοράς (Βρυξέλλες, Μάρτιος 2017), συγκρούσεις συμφερόντων και μεταπήδηση από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα (Βαρκελώνη, Ιούνιος 2017), και οι οικονομικές

επιπτώσεις της διαφθοράς, (Βρυξέλλες, Δεκέμβριος 2017).

Τον Δεκέμβριο του 2017 δρομολογήθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων¹⁰ για έργα που αποσκοπούν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς στα κράτη μέλη, συνολικής αξίας 2,2 εκατ. EUR.

Η Επιτροπή και η OLAF συμμετείχαν ενεργά σε αρκετά ευρωπαϊκά και διεθνή φόρα καταπολέμησης της διαφθοράς, όπως η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, η Ομάδα εργασίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς της Ομάδας των 20 και οι Ευρωπαίοι εταίροι για την καταπολέμηση της διαφθοράς (EPAC)/το Ευρωπαϊκό δίκτυο σημείων επαφής για την καταπολέμηση της διαφθοράς (EACN). Το EACN εξέδωσε τη δήλωση της Λισσαβόνας του Νοεμβρίου του 2017¹¹ διά της οποίας καλούνται οι Ευρωπαίοι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής να ενισχύσουν τις προσπάθειες καταπολέμησης της διαφθοράς.

2.2.3. Πρόταση για την αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού και ορισμένων τομεακών δημοσιονομικών κανόνων (Omnibus)

Το 2017 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συσκέφθηκαν με αντικείμενο την πρόταση της Επιτροπής του Σεπτεμβρίου 2016¹² για την ολοκληρωμένη και φιλόδοξη αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού¹³ και την πραγματοποίηση σχετικών αλλαγών στους τομεακούς δημοσιονομικούς κανόνες για σειρά πολυετών προγραμμάτων.

¹⁰ ISFP-2017-AG-CORRUPT.

¹¹ http://www.epac-eacn.org/downloads/declarations/doc_view/167-lisbon-declaration-2017

¹² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2012/2002, των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014, (ΕΕ) αριθ. 652/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 541/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (COM(2016) 605).

¹³ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάρτιση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2015/1929 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Οκτωβρίου 2015 (ΕΕ L 286 της 30.10.2015, σ. 1).

⁸ https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-reports_en

⁹ https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_en

Στόχος της πρότασης είναι ο εκσυγχρονισμός και η απλούστευση των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ και η ενίσχυση των εφαρμοζόμενων συστημάτων για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από την απάτη και τις δημοσιονομικές παρατυπίες. Μεταξύ άλλων, η πρόταση αυστηροποιεί τους κανόνες που πρέπει να τηρούν οι εκτελεστικοί εταίροι της ΕΕ σχετικά με τη φοροαποφυγή και καθιστά σαφές ότι το καθήκον της αποφυγής συγκρούσεων συμφερόντων ισχύει για όλους τους τρόπους εκτέλεσης των κονδυλίων της ΕΕ (και σε επίπεδο κρατών μελών). Αναμένεται επίσης ότι η απλούστευση καθαυτή θα περιορίσει τον αριθμό των σφαλμάτων και θα αυξήσει τον αντίκτυπο των πολιτικών και τα αποτελέσματά τους στην πράξη.

Στο πλαίσιο των νομοθετικών διαπραγματεύσεων, κατόπιν αιτήματος του Κοινοβουλίου, ενισχύθηκαν περαιτέρω οι λόγοι αποκλεισμού των αναξιόπιστων αποδεκτών χρηματοδότησης της ΕΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά τις «εικονικές εταιρείες». Ορισμένες από τις προτεινόμενες αλλαγές, που σχετίζονται με τις γεωργικές πολιτικές, θεσπίστηκαν χωριστά ως κανονισμός (ΕΕ) 2017/2393,¹⁴ ενώ αναμένεται ότι ο νέος δημοσιονομικός κανονισμός και οι τροποποιήσεις των εναπομεινάντων τομεακών κανόνων θα θεσπιστούν κατά το τρίτο τρίμηνο του 2018.

2.2.4. Διεθνής συνεργασία

Για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ πέραν των συνόρων της ΕΕ, η Επιτροπή συνέχισε να περιλαμβάνει διατάξεις καταπολέμησης της απάτης στις συμφωνίες με τρίτες χώρες και σε υποδείγματα συμφωνιών επιχορήγησης και ανάθεσης αρμοδιοτήτων με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Το 2017 η OLAF διοργάνωσε δύο εκδηλώσεις με σκοπό την παροχή υποστήριξης σε τρίτες χώρες:

- το ετήσιο σεμινάριό της (που διοργανώθηκε στο Μαυροβούνιο), για αρχές εταίρους σε υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές εντοπισμού και κοινοποίησης περιπτώσεων απάτης, και
- ένα εργαστήριο σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης, με τη συμμετοχή όλων των οικείων υπηρεσιών καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς στη Γεωργία, με σκοπό να τις συνδράμει στην εφαρμογή των διατάξεων περί καταπολέμησης της απάτης της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Γεωργίας.

Η OLAF υπέγραψε επίσης συμφωνίες διοικητικής συνεργασίας με αρχές εταίρους στην Τυνησία και το Κοσσυφοπέδιο.¹⁵

2.2.5. Στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης (CAFS)

Η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο να επικαιροποιήσει τη CAFS που θεσπίστηκε στις 24 Ιουνίου 2011¹⁶, στόχος της οποίας είναι να βελτιωθούν η πρόληψη, ο εντοπισμός και η διερεύνηση περιπτώσεων απάτης και να εξασφαλιστεί ότι η επιβολή κατάλληλων κυρώσεων, η ανάκτηση και η αποτροπή κατέχουν περίοπτη θέση στην ατζέντα της Επιτροπής.

Οι περισσότερες δράσεις της CAFS έχουν πλέον οριστικοποιηθεί ή είναι σε εξέλιξη. Και οι 49 υπηρεσίες της Επιτροπής έχουν εισαγάγει τομεακές στρατηγικές καταπολέμησης της απάτης (ΣΚΑ) για τους αντίστοιχους τομείς πολιτικής τους.

Το 2017 η Επιτροπή διενήργησε αξιολόγηση της συνολικής εφαρμογής της CAFS. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης εκτιμάται η επιτευχθείσα πρόοδος από τη θέσπιση της CAFS το 2011 με βάση τους δηλωμένους στόχους, λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της απάτης από την άποψη των πολιτικών της ΕΕ, των σχετικών κινδύνων απάτης και των αναδυόμενων μορφών απάτης. Τα αποτελέσματα θα αξιοποιηθούν ως βάση για τη λήψη απόφασης σχετικά με τον βαθμό στον οποίο πρέπει να επικαιροποιηθεί η CAFS. Η αξιολόγηση θα καλύψει την περίοδο από τη θέσπιση της CAFS και θα αξιολογήσει τη συνάφεια, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή της.

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2393 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής, (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και (ΕΕ) αριθ. 652/2014 για τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τη διαχείριση των δαπανών που αφορούν, αφενός, τη διατροφική αλυσίδα, την υγεία των ζώων και την καλή μεταχείριση των ζώων και, αφετέρου, την υγεία των φυτών και το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό (ΕΕ L 350 της 29.12.2017, σ. 15).

¹⁵ Με τη Γενική Επιθεώρηση των Δημοσίων Οικονομικών της Τυνησίας και την αστυνομία του Κοσσυφοπεδίου* αντίστοιχα.

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

¹⁶ COM(2011) 376 final.

2.2.6. Υλοποίηση του προγράμματος Hercule

Το πρόγραμμα Hercule III 2014-2020¹⁷ προάγει τις δράσεις για την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας που θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Το 2017, τέταρτο έτος της υλοποίησής του, διατέθηκε προϋπολογισμός 14,95 εκατ. EUR¹⁸ για:

- τη χρηματοδότηση δράσεων με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρησιακής και τεχνικής ικανότητας των τελωνειακών αρχών και των αστυνομικών δυνάμεων στα κράτη μέλη, καθώς και την παροχή υποστήριξης ΤΠ (75 % του προϋπολογισμού του προγράμματος), και
- δραστηριότητες κατάρτισης και συνέδρια, συμπεριλαμβανομένης της παροχής ψηφιακής εγκληματολογικής κατάρτισης σε προσωπικό που απασχολείται σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου των κρατών μελών και χωρών εταίρων (25 % του προϋπολογισμού).

Οι δικαιούχοι επιχορηγήσεων του προγράμματος Hercule III ανέφεραν ότι ο εξοπλισμός και η κατάρτιση που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος συνέβαλαν σε σημαντικά επιτεύγματα,¹⁹ όπως τα ακόλουθα:

- κατασχέσεις λαθραίων και παραποιημένων τσιγάρων και καπνού,
- εντοπισμός νέων μηχανισμών απάτης και δικτύων ομάδων οργανωμένου εγκλήματος, και
- επιχειρήσεις και έρευνες σε περιπτώσεις παρατυπιών και διαφθοράς εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

2.3. Νομολογία του ΔΕΕ

Το 2017 η νομολογία σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ εμπλουτίστηκε με τρεις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Δύο εξ αυτών (στις υποθέσεις *Alytaus*²⁰ και *Glencore*)²¹

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 250/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με πρόγραμμα για την προώθηση δραστηριοτήτων στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρόγραμμα Hercule III) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 804/2004/ΕΚ (ΕΕ L 84 της 20.3.2014, σ. 6).

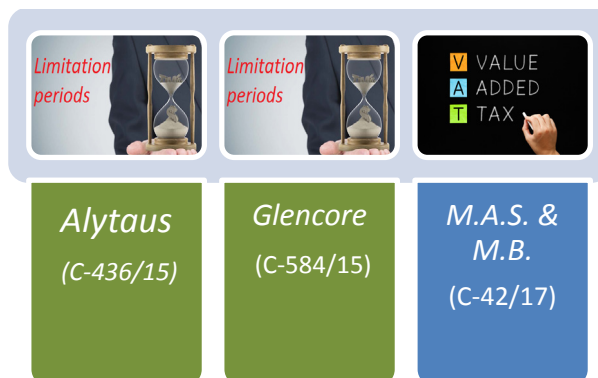
¹⁸ Απόφαση C(2017) 1120 final της Επιτροπής της 22ης Φεβρουαρίου 2017.

¹⁹ Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο ν).

²⁰ Υπόθεση C-436/15, με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) με απόφαση της 10ης Ιουλίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Αυγούστου 2015, στο πλαίσιο της δίκης Lietuvos

αφορούσαν ζητήματα που σχετίζονταν με προθεσμίες παραγραφής, ενώ η τρίτη (*M.A.S. και M.B.*)²² αφορούσε τον ΦΠΑ, και, ειδικότερα, την αποσαφήνιση ορισμένων πτυχών της απόφασης *Taricco*.

Σχήμα 2: Νομολογία του ΔΕΕ επί θεμάτων σχετιζόμενων με την PIF (2017)

2.3.1. Προθεσμίες παραγραφής: οι υποθέσεις Alytaus και Glencore

Στην υπόθεση *Alytaus*, το Δικαστήριο αποσαφήνισε τη σημασία του όρου «προθεσμία παραγραφής»²³ για παρατυπία που διαπράττεται στο πλαίσιο πολυετούς προγράμματος και στην περίπτωση «διαρκούς ή επαναλαμβανόμενης» παρατυπίας. Επίσης, αποσαφήνισε πότε ένα πολυετές πρόγραμμα μπορεί να θεωρείται ότι έχει «ολοκληρωθεί οριστικά».

Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra κατά «*Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras*» UAB, απόφαση του δικαστηρίου (τρίτο τμήμα), 15 Ιουνίου 2017,

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=191811&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=120020>

²¹ Υπόθεση C-584/15 *Glencore Céréales France* κατά *Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)*, απόφαση του δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα), 2 Μαρτίου 2017,

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130de433267059163433db6acf2f7ed8ab2e8.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pb38Me0?text=&docid=188526&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=119378>

²² Υπόθεση C-42/17, με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το *Corte costituzionale* (Συνταγματικό Δικαστήριο, Ιταλία), με απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Ιανουαρίου 2017, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά των M.A.S., M.B., απόφαση του δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως), της 5 Δεκεμβρίου 2017,

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130dee23bf505dd284bfa15ec6074b29881b.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pb38Me0?text=&docid=197423&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=122561>

²³ Κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95.

Στην υπόθεση *Glencore*, το Δικαστήριο παρέσχε περαιτέρω διευκρινίσεις όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 και στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου σχετικά με την ανάκτηση απαιτήσεων.

2.3.2. ΦΠΑ: η υπόθεση *M.A.S.*

Ός αποτέλεσμα της απόφασης *M.A.S.*, και προκειμένου να μην αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 325 παράγραφος 1 και 2 της ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν τη θέσπιση αποτελεσματικών και αποτρεπτικών ποινικών κυρώσεων σε περιπτώσεις σοβαρής απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ σε σχέση με τον ΦΠΑ.²⁴

2.4. Μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη

2.4.1. Συνοπτική παρουσίαση

Η παρούσα συνοπτική παρουσίαση παρέχει επισκόπηση των τάσεων και προτεραιοτήτων για τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης που εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, αλλά δεν είναι εξαντλητική· ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να κοινοποιήσουν έως τρία μέτρα καταπολέμησης της απάτης, αλλά ορισμένα ενδέχεται να έχουν λάβει περισσότερα²⁵.

Το 2017 τα κράτη μέλη ανέφεραν 73 μέτρα²⁶ για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και την καταπολέμηση της απάτης. Τα μέτρα κάλυψαν το σύνολο του κύκλου καταπολέμησης της απάτης, κυρίως στον τομέα της επιμερισμένης διαχείρισης, αλλά και στους τομείς του οικονομικού εγκλήματος, των δασμών και του παράνομου εμπορίου, των δημοσίων συμβάσεων, των συγκρούσεων συμφερόντων, των στρατηγικών καταπολέμησης της διαφθοράς και καταπολέμησης της απάτης, του οργανωμένου εγκλήματος, των υπηρεσιών συντονισμού καταπολέμησης της απάτης (AFCOS), του ορισμού της απάτης και των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος. Τα περισσότερα μέτρα αφορούσαν τον εντοπισμό, και ακολουθούσαν η πρόληψη, η

διερεύνηση και η δίωξη, η ανάκτηση και η επιβολή κυρώσεων.

Τα εν λόγω μέτρα ήταν στην πλειονότητά τους (77 %) τομεακά μάλλον παρά εγκάρσια (23 %). 15 από τα τομεακά μέτρα αφορούσαν τα έσοδα στους τομείς της φορολογικής απάτης και των δασμών. Άλλα 41 μέτρα αφορούσαν τις δαπάνες και κάλυπταν όλους τους τομείς του προϋπολογισμού. Τα σχετιζόμενα με τομείς μέτρα θα θιγούν στις παραγράφους που έχουν ως αντικείμενο τους διάφορους τομείς του προϋπολογισμού, ενώ το παρόν τμήμα επικεντρώνεται στα εγκάρσια μέτρα.

2.4.1.1. Εθνικές στρατηγικές για την καταπολέμηση της απάτης (NAFS)

Έως το τέλος του 2017, 10 κράτη μέλη²⁷ συνολικά είχαν θεσπίσει εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης και την είχαν διαβιβάσει στην Επιτροπή. Αυτό καταδεικνύει την εκ μέρους τους κατανόηση της σημασίας της διαμόρφωσης μιας στρατηγικής προσέγγισης όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης και των παρατυπιών. Η Επιτροπή χαιρετίζει τις εξελίξεις αυτές και καλεί τα υπόλοιπα κράτη μέλη να εκπονήσουν τέτοιες στρατηγικές.

2.4.1.2. Δημόσιες συμβάσεις και διαφθορά

Πολλά από τα μέτρα που θέσπισαν τα κράτη μέλη το 2017 σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της διαφθοράς και των συγκρούσεων συμφερόντων, και στην ενίσχυση της διαφάνειας. Έξι κράτη μέλη²⁸ ανέφεραν ότι έλαβαν τέτοια μέτρα.

2.4.1.3. Άλλα μέτρα

Άλλα αναφερθέντα εγκάρσια μέτρα αφορούσαν κυρίως το οικονομικό και το οργανωμένο έγκλημα (Τσεχική Δημοκρατία, Πολωνία και Λιθουανία), την επανεξέταση της οργάνωσης και των αρμοδιοτήτων συγκεκριμένων φορέων (Ελλάδα και Σουηδία) ή τη βελτίωση της διυπηρεσιακής συνεργασίας.

Τρία κράτη μέλη ανέφεραν μέτρα για την αντιμετώπιση των εσόδων και των δαπανών σε ορισμένους τομείς²⁹:

- Η Λετονία ξεκίνησε εθνική εκστρατεία καταπολέμησης της απάτης (#FraudOff!) για να ευαισθητοποιήσει το ευρύ κοινό σχετικά

²⁴ Υπόθεση C-42/17 *M.A.S.*, σκέψη 35, στην οποία υπενθυμίζεται η απόφαση στην υπόθεση *Taricco* (Υπόθεση C-105/14),

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=167061&pageIndex=0&doclang=el&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=124335>

²⁵ Τα κοινοποιηθέντα μέτρα αναλύονται διεξοδικά στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο i).

²⁶ Ορισμένα εξ αυτών αποτελούσαν μέρος δέσμης μέτρων που περιλάμβανε, για παράδειγμα, νομοθετικά, διοικητικά, επιχειρησιακά ή οργανωτικά μέτρα που θεσπίστηκαν από κοινού ώστε να εφαρμοστούν σε διάφορα επίπεδα της θεσμικής δομής της χώρας. Ως εκ τούτου, τα αναφερθέντα μέτρα ανέρχονται συνολικά σε 111.

²⁷ Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Γαλλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Μάλτα και Σλοβακία. Η Ρουμανία ανέφερε NAFS κατά το παρελθόν, η οποία, ωστόσο, είναι πλέον παρωχημένη.

²⁸ Η Τσεχική Δημοκρατία, η Ισπανία, η Μάλτα, η Εσθονία, η Κύπρος και η Ρουμανία.

²⁹ Παρότι τα κράτη μέλη δεν ορίζουν τα εν λόγω μέτρα ρητώς ως εγκάρσια, η ένταξή τους στο παρόν τμήμα είναι η πλέον προσηφής.

με την απάτη, την οποία συμπλήρωσε με ειδική κατάρτιση των οικείων διοικητικών αρχών,

- η Ιταλία έλαβε μέτρα με σκοπό να συνδυάσει διοικητικές και ποινικές πρωτοβουλίες που καθιστούν εφικτή την αναπαράσταση παράνομων χρηματοοικονομικών ροών και την κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων εγκληματικών οργανώσεων, και
- η Σλοβενία έλαβε μέτρα για την αύξηση των ποσοτών εντοπισμού και διεκπεραίωσης όσον αφορά εγκλήματα που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

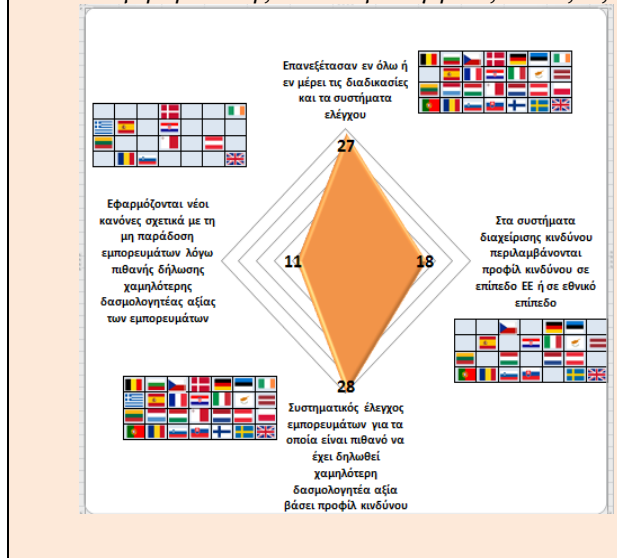
2.4.2. Εφαρμογή των συστάσεων του 2016

Στην έκθεση PIF του 2016 η Επιτροπή προέβη σε τέσσερις συστάσεις προς τα κράτη μέλη· η μία αφορούσε τα έσοδα και τρεις τις δαπάνες.

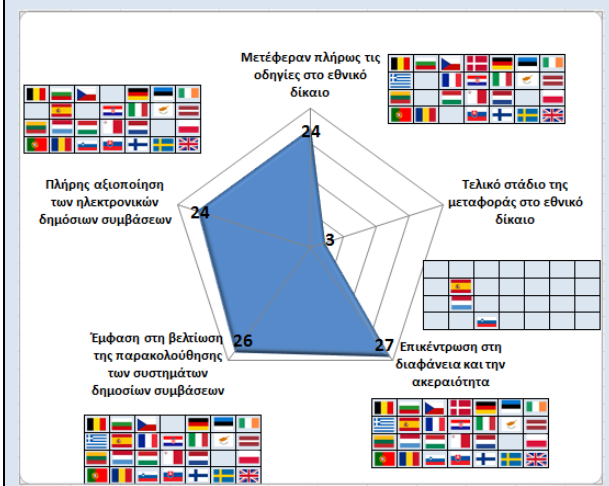
Γενικά, η συνέχεια που δόθηκε στις εν λόγω συστάσεις (βλέπε διαγράμματα κατωτέρω) κατέδειξε ότι τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν καταβάλει ή καταβάλλουν σημαντικές και εποικοδομητικές προσπάθειες³⁰. Τα περισσότερα κράτη μέλη απέδωσαν τη δέουσα προσοχή στις περισσότερες συστάσεις³¹.

Η Επιτροπή είχε συστήσει στα κράτη μέλη:

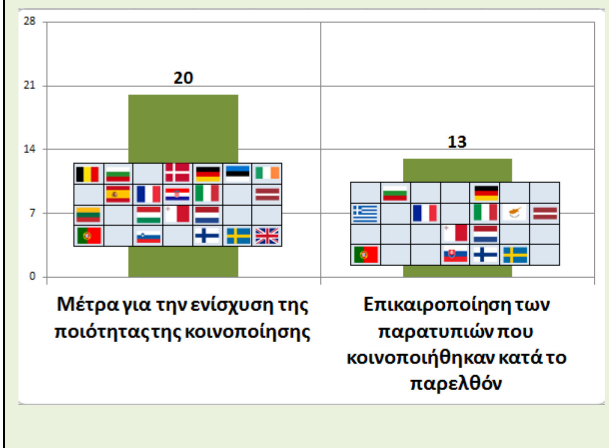
(1) να επανεξετάσουν την οικεία στρατηγική διαχείρισης και ελέγχου όσον αφορά την εκτίμηση της δασμολογητέας αξίας

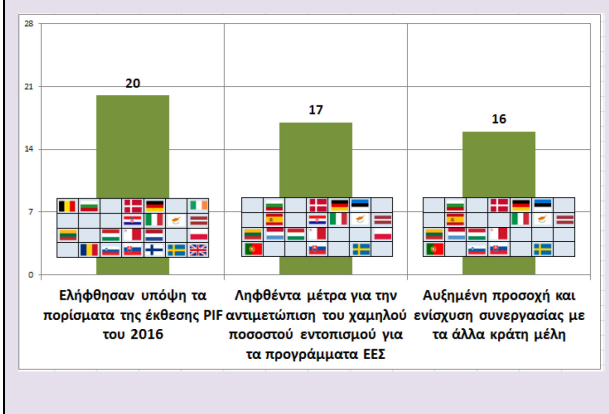
(2) να μεταφέρουν πλήρως τις αναθεωρημένες οδηγίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις

(3) να βελτιώσουν την ποιότητα των δεδομένων όταν κοινοποιούν παρατυπίες

(4) να λάβουν υπόψη τα πορίσματα της ανάλυσης κινδύνου

Εντούτοις, εξακολουθεί να υφίσταται περιθώριο βελτίωσης, όπως η εφαρμογή νέων κανόνων σχετικά με τις δηλώσεις χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας και τη μη παράδοση εμπορευμάτων σε περιπτώσεις ύπαρξης αμφιβολιών· μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο

³⁰ Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν παρέσχε καμία πληροφορία σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στις εν λόγω συστάσεις.

³¹ Διεξοδική ανάλυση των απαντήσεων διατίθεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο i).

ευρύτερης χρήσης των προφίλ κινδύνου σε επίπεδο ΕΕ με βάση «καθαρές μέσες τιμές». Μπορούν να γίνουν περισσότερα προκειμένου να διασφαλιστούν πλήρως ψηφιοποιημένες διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων. Επίσης, παρότι μερικά κράτη μέλη παρέχουν ή διοργανώνουν κατάρτιση και σεμινάρια σχετικά με τη χρήση των συστημάτων ΤΠ για την κοινοποίηση, με σκοπό τη

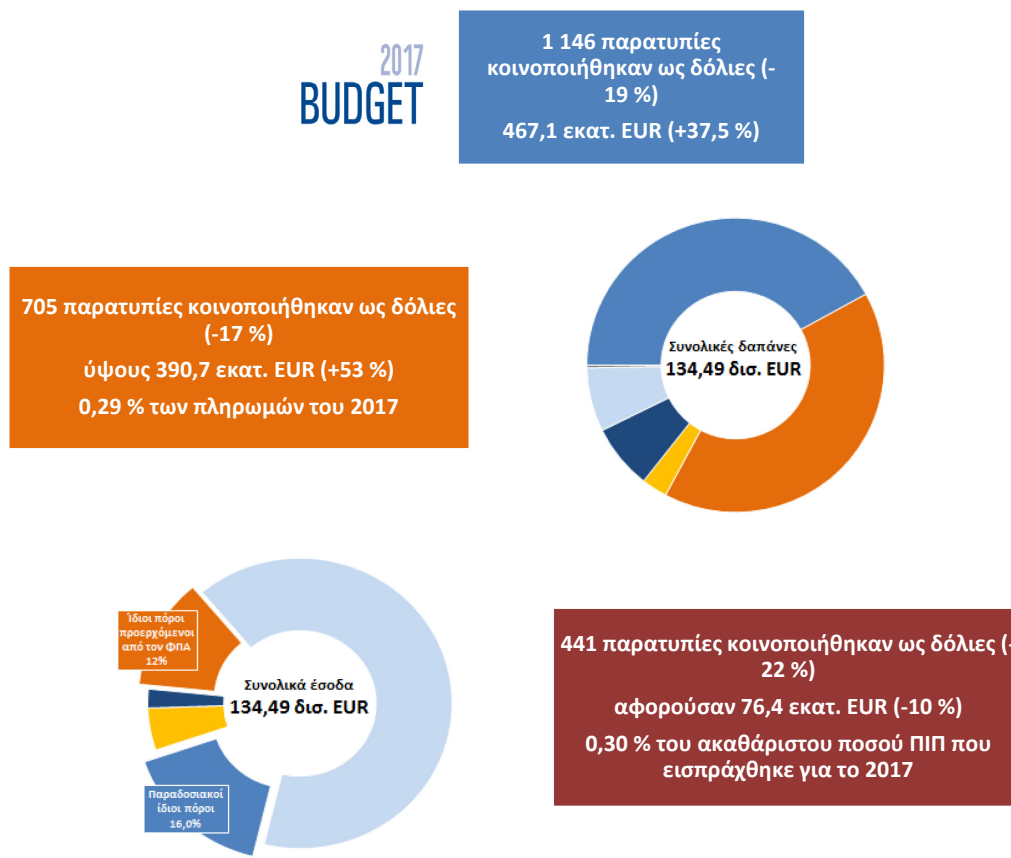
βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων και την επικαιροποίηση των παρατυπιών που έχουν ήδη κοινοποιηθεί, άλλα κράτη μέλη μπορούν να εντείνουν τις προσπάθειές τους. Τέλος, η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να βελτιωθεί όσον αφορά την αυξανόμενη απειλή της διακρατικής απάτης και τα προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας.

2.5. Περίληψη στατιστικών στοιχείων σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν³²

Το 2017 κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή συνολικά 15 213 δόλιες και μη δόλιες παρατυπίες, ήτοι λιγότερες κατά 20,8 % σε σχέση με το 2016. Οι παρατυπίες αυτές αφορούσαν περίπου 2,58 δισ. EUR, ήτοι ποσό κατά 8,6 % μικρότερο σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Ο εντοπισμός παρατυπίας συνεπάγεται ότι έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα για την ανάκτηση των σχετικών παράτυπων χρηματικών ποσών και ότι έχει κινηθεί ποινική διαδικασία εάν υπάρχει υπόνοια απάτης.

Σχήμα 3: Παρατυπίες που κοινοποιήθηκαν ως δόλιες το 2017

³² Για λεπτομερή ανάλυση των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν, βλέπε το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο ii).

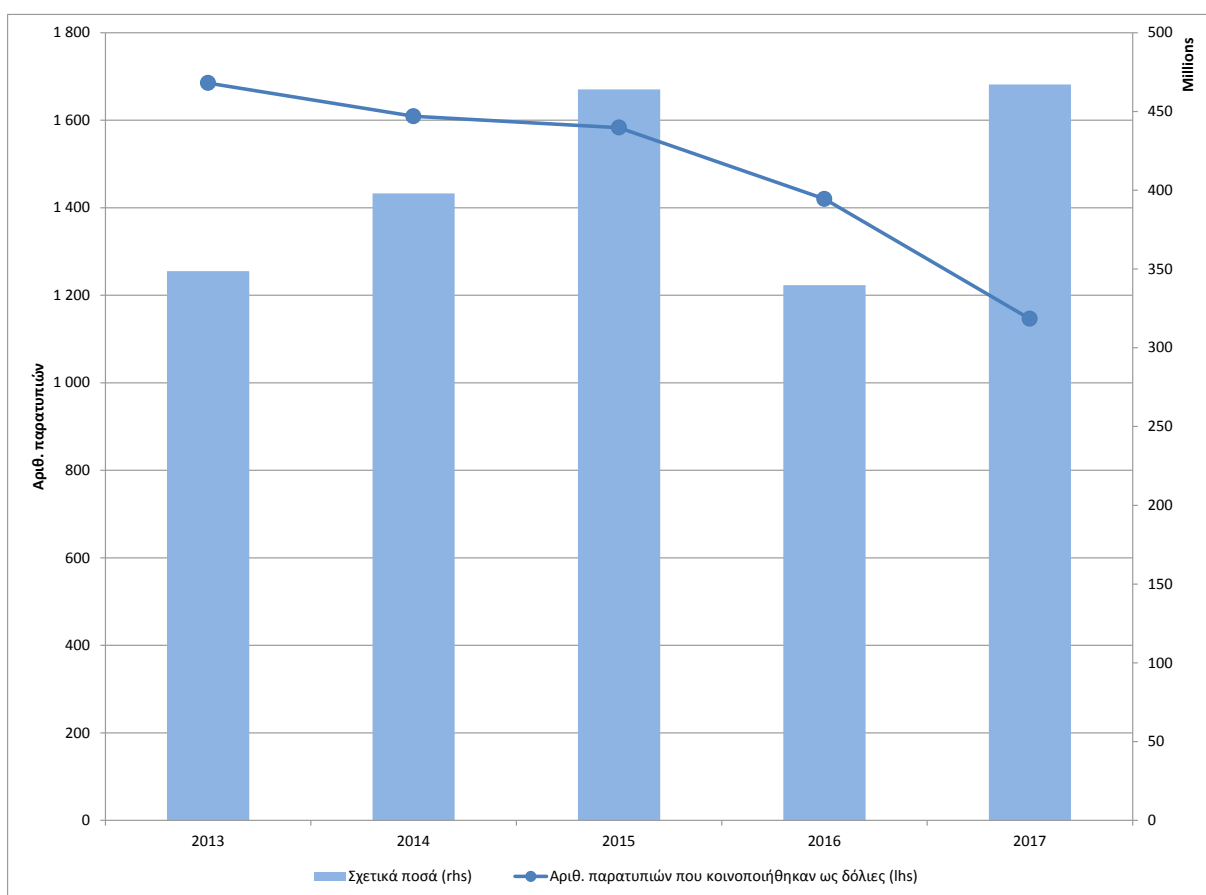
2.5.1. Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν

Ο αριθμός των παρατυπιών που κοινοποιούνται ως δόλιες (συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων υπόνοιας απάτης ή βεβαιωμένης απάτης) και τα σχετικά ποσά δεν συσχετίζονται άμεσα με το επίπεδο της απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ. Απλώς υποδεικνύουν πόσες υποθέσεις δυνητικής απάτης εντοπίζονται από τα κράτη μέλη και τους φορείς της ΕΕ.

Το 2017 κοινοποιήθηκαν ως δόλιες συνολικά 1 146 παρατυπίες (ήτοι το 7,5 % του συνόλου των παρατυπιών που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν),³³ ύψους περίπου 467 εκατ. EUR (ποσό που αντιστοιχεί στο 18,1 % των συνολικών χρηματικών ποσών που αποτέλεσαν αντικείμενο παρατυπιών)³⁴ και οι οποίες αφορούσαν τόσο τις δαπάνες όσο και τα έσοδα, όπως φαίνεται στο Σχήμα 3.

Ο αριθμός των δόλιων παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν το 2017 μειώθηκε κατά 19,3 % σε σύγκριση με το 2016, ενώ τα σχετικά χρηματικά ποσά αυξήθηκαν κατά 37,5 %. Εάν λάβουμε υπόψη περίοδο πέντε ετών (2013-2017), ο εν λόγω αριθμός ήταν κατά 32 % μικρότερος σε σχέση με το 2013, ήτοι κατά 23 % μικρότερος από τον μέσο όρο της πενταετίας. Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις παρουσιάζουν μεγάλη διακύμανση (βλέπε σχήμα 4), δεδομένου ότι μπορεί να επηρεάζονται από μεμονωμένες περιπτώσεις που αφορούν πολύ μεγάλα ποσά.

Σχήμα 4: Παρατυπίες που κοινοποιήθηκαν ως δόλιες και σχετικά ποσά, 2013-2017

Ανάλυση του συνόλου των δόλιων παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν το 2017, ανά κράτος μέλος και ανά τομέα του προϋπολογισμού, παρατίθεται στο παράρτημα 1.

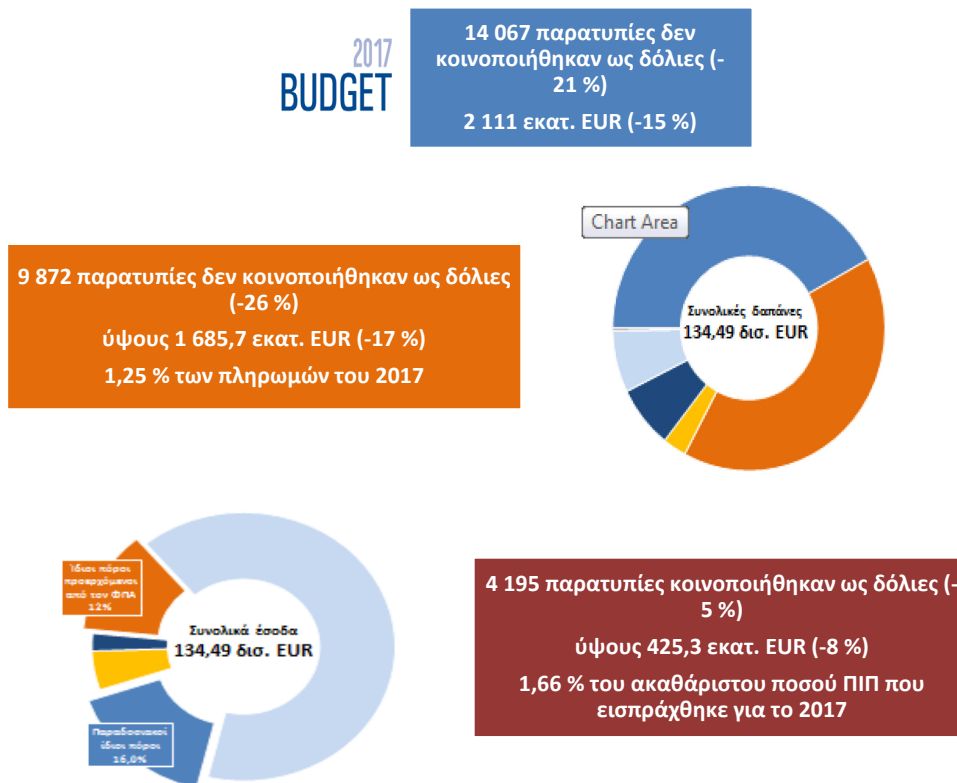
³³ Ο δείκτης αυτός είναι το «επίπεδο συχνότητας απάτης» (FFL). Βλ. τμήμα 2.3.2 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Methodology regarding the statistical evaluation of reported irregularities for 2015» (SWD(2016) 237 final).

³⁴ Ο δείκτης αυτός είναι το «επίπεδο ποσού απάτης» (FAL). Βλέπε τμήμα 2.3.3 του εγγράφου που αναφέρεται στην υποσημείωση 33.

2.5.2. Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν

Το 2017 κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή 14 067 παρατυπίες ως μη δόλιες (περίπου 20,9 % λιγότερες από το 2016). Οι αριθμοί σημείωσαν πτώση σε όλους τους τομείς εκτός του τομέα της προενταξιακής βοήθειας. Τα σχετικά χρηματικά ποσά μειώθηκαν κατά περίπου 2,1 δισ. EUR, όπως φαίνεται στο Σχήμα 5.

Σχήμα 5: Παρατυπίες που δεν κοινοποιήθηκαν ως δόλιες το 2017

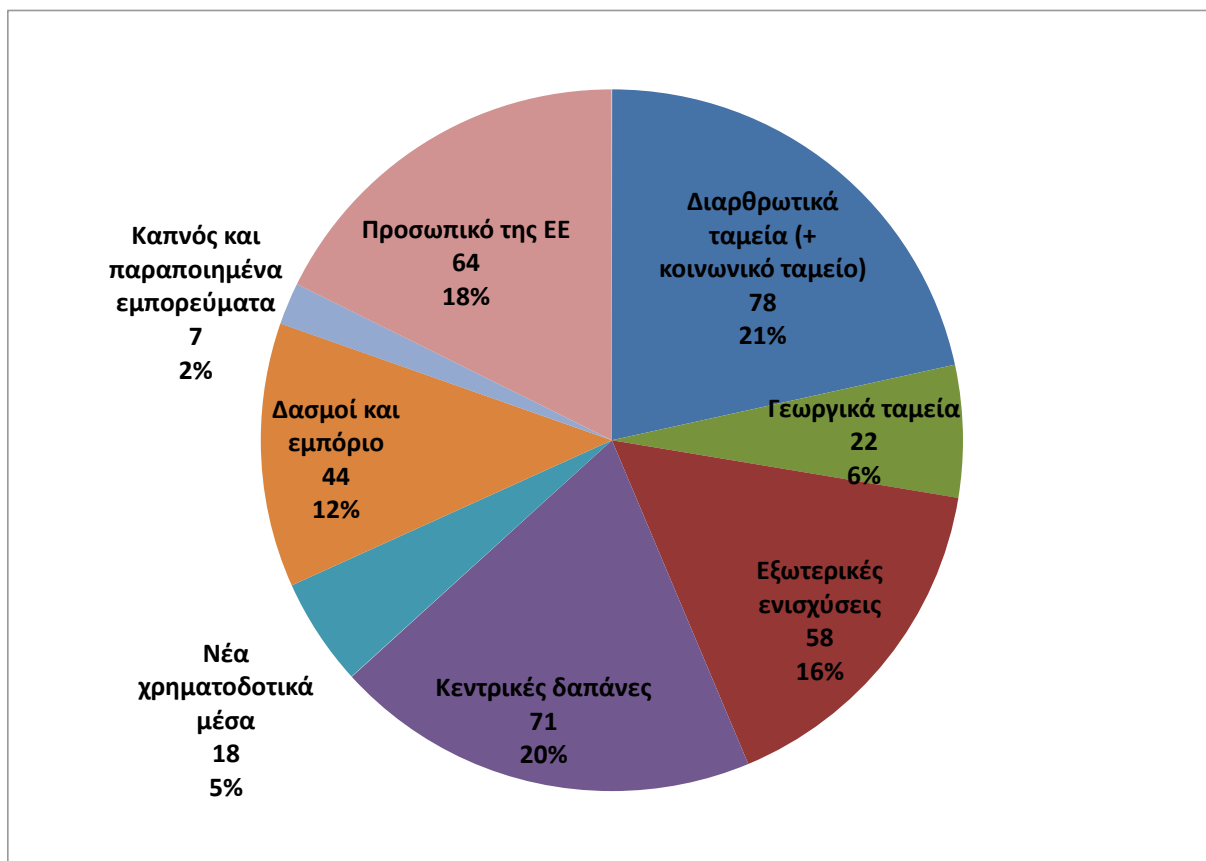

2.5.3. Έρευνες της OLAF

Το 2017 η OLAF ξεκίνησε 215 έρευνες και ολοκλήρωσε 197, εισηγούμενη δημοσιονομικές ανακτήσεις αξίας 3,1 δισ. EUR, εκ των οποίων 2,7 δισ. EUR αφορούσαν τα έσοδα. Αυτό το εξαιρετικά υψηλό ποσό οφείλεται στις σημαντικές υποθέσεις απάτης για δήλωση χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας που ολοκλήρωσε η OLAF κατά τη διάρκεια του έτους. Στο τέλος του έτους, βρίσκονταν σε εξέλιξη 362 έρευνες.³⁵

³⁵ https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/reports/olaf-report_en

Σχήμα 6: Έρευνες σε εξέλιξη στο τέλος του 2017, ανά τομέα³⁶

³⁶ Το 2017, όπως και το προηγούμενο έτος, η OLAF συνέχισε να ασχολείται με σχετικά υψηλό αριθμό υποθέσεων που αφορούσαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Παρότι πολλές από τις έρευνες είναι επί του παρόντος σε εξέλιξη, το 2017 οι υποθέσεις αφορούσαν συνήθως την κατάχρηση χρηματοδότησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη στήριξη των δραστηριοτήτων των εθνικών κομμάτων. Οι εν λόγω υποθέσεις καταχωρίζονται στην κατηγορία «Προσωπικό της ΕΕ». Βλέπε έκθεση της OLAF του 2017 (υποσημείωση 35, σελίδα 23).

3. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ – Έσοδα

3.1. Μέτρα των θεσμικών οργάνων της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης – Έσοδα

Σε ό,τι αφορά την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των εσόδων, είναι απολύτως απαραίτητη η ταχεία, έγκαιρη και ακριβής ανταλλαγή πληροφοριών. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ο επαρκής συντονισμός για την εξάλειψη των μηχανισμών απάτης που είναι εκ φύσεως διακρατικοί. Η ΕΕ καταπολεμά την απάτη και τις παρατυπίες στους εν λόγω τομείς ενισχύοντας το νομικό πλαίσιο και τις διεθνείς

συμφωνίες συνεργασίας, διασφαλίζοντας τον επιχειρησιακό συντονισμό μέσω των κοινών τελωνειακών επιχειρήσεων (ΚΤΕ) και διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με την απάτη στον τομέα του ΦΠΑ.

Τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει εθνικά μέτρα με σκοπό:

- την επανεξέταση των στρατηγικών σχεδίων, τις αξιολογήσεις και τους δείκτες κινδύνου,
- την αναδιοργάνωση των αρμόδιων υπηρεσιών, και
- την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών.

Σχήμα 7: Επιτεύγματα πολιτικής στους τομείς των εσόδων

Συντονισμός, συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών	11 ΚΤΕ υπό τον συντονισμό της OLAF
	Πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 σχετικά με για την απάτη στον τομέα του ΦΠΑ (συζητήσεις σε εξέλιξη στο Συμβούλιο)
	Συμφωνίες αμοιβαίας συνδρομής με τρίτες χώρες: Mercosur και Αζερμπαϊτζάν
	Ρήτρα για την καταπολέμηση της απάτης στη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με την Ιαπωνία

3.1.1. Αμοιβαία διοικητική συνδρομή

3.1.1.1. Εφαρμογή του άρθρου 43β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97

Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1525,³⁷ για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97³⁸ σχετικά με την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα, εισηχθη νέο άρθρο 43β βάσει του οποίου η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει την ανάγκη διεύρυνσης του ευρετηρίου μηνυμάτων κατάστασης εμπορευματοκιβωτίων (CSM) και του ευρετηρίου εισαγωγών, εξαγωγών και διαμετακομίσεων (IET), ώστε να περιλαμβάνουν δεδομένα εξαγωγών τα οποία δεν περιορίζονται σε προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο

κατανάλωσης. Επιπλέον, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα διεύρυνσης του ευρετηρίου μεταφορών, ώστε να περιλαμβάνει δεδομένα σχετικά με τις εισαγωγές, τις εξαγωγές και τη διαμετακόμιση εμπορευμάτων διά ξηράς και αέρος.

Η Επιτροπή κοινοποίησε τα προκαταρκτικά πορίσματά της στην έκθεση PIF του 2016³⁹. Εν τω μεταξύ, συνέχισε τις εργασίες της και ολοκλήρωσε την αξιολόγησή της⁴⁰.

3.1.1.2. Σύστημα πληροφοριών για την καταπολέμηση της απάτης (AFIS)

Το AFIS συγκεντρώνει εφαρμογές για την καταπολέμηση της απάτης τις οποίες διαχειρίζεται η OLAF με χρήση κοινής τεχνικής υποδομής. Αποτελεί σημαντικό εργαλείο ΤΠ για πολλές διοικήσεις και άλλους χρήστες που δραστηριοποιούνται στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Το AFIS

³⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/1525 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97 του Συμβουλίου περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων (ΕΕ L 243 της 18.9.2015, σ. 1).

³⁸ ΕΕ L 82 της 22.3.1997, σ. 1.

³⁹ Βλέπε COM(2017) 383 final, τμήμα 3.1.1.2.

⁴⁰ Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο vi).

προσφέρει επίσης δυνατότητες σημαντικών οικονομικών κλίμακας και συνεργειών για την ανάπτυξη, τη συντήρηση και τη λειτουργία ενός τόσο διευρυμένου και ποικιλόμορφου συνόλου υπηρεσιών και εργαλείων ΤΠ, με σκοπό:

- την έγκαιρη και ασφαλή ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με υποθέσεις απάτης ανάμεσα στις αρμόδιες εθνικές και ενωσιακές αρχές, και
- την αποθήκευση και ανάλυση σχετικών δεδομένων.

Το AFIS καλύπτει δύο βασικούς τομείς:

- την αμοιβαία συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα, και
- τη διαχείριση παρατυπιών.

Στο τέλος του 2017 το AFIS είχε 8 600 εγγεγραμμένους τελικούς χρήστες εκ μέρους τουλάχιστον 1 800 αρμόδιων υπηρεσιών στα κράτη μέλη, σε συνεργαζόμενες τρίτες χώρες, σε διεθνείς οργανισμούς, σε υπηρεσίες της Επιτροπής και σε άλλα όργανα της ΕΕ. Το 2017 στις λειτουργικές μονάδες και τις βάσεις δεδομένων αμοιβαίας συνδρομής του AFIS υπήρχαν διαθέσιμες συνολικά 16 324 υποθέσεις.

Το σύστημα διαχείρισης παρατυπιών (IMS), το οποίο λειτουργεί με χρήση της πλατφόρμας AFIS, έλαβε 88 347 νέες κοινοποιήσεις σχετικά με παρατυπίες από κράτη μέλη και υποψήφιες χώρες.

Δύο νέα συστήματα ΤΠ που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 515/97 (όπως τροποποιήθηκε), το ευρετήριο CSM και το ευρετήριο IET, ξεκίνησαν να λειτουργούν σε πραγματικό χρόνο την 1η Σεπτεμβρίου 2016.

Το 2017 το AFIS έλαβε 637 εκατομμύρια CSM. Το ευρετήριο IET περιλαμβάνει δεδομένα

διασαφήσεων σχετικά με τις εισαγωγές και τη διαμετακόμιση εμπορευμάτων και σχετικά με τις εξαγωγές εμπορευμάτων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης. Υποβλήθηκαν σε επεξεργασία περίπου 5,3 εκατομμύρια διασαφήσεις εξαγωγής και σχετικά μηνύματα.

Το AFIS χρησιμοποιήθηκε για ασφαλή πρόσβαση και ανταλλαγή πληροφοριών σε 11 ΚΤΕ (βλέπε επόμενο τμήμα).

Το σύστημα πληροφοριών κατά της απάτης στον τομέα της διαμετακόμισης (ATIS) έλαβε πληροφορίες σχετικά με 22,5 εκατομμύρια νέες αποστολές διαμετακόμισης. Οι πληροφορίες αυτές είναι επίσης διαθέσιμες στο ευρετήριο IET.

3.1.1.3. Κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις (ΚΤΕ)

Οι κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις (ΚΤΕ) αποτελούν συντονισμένα και στοχευμένα επιχειρησιακά μέτρα που εφαρμόζουν οι τελωνειακές αρχές κρατών μελών και τρίτων χωρών για περιορισμένο χρονικό διάστημα με σκοπό την καταπολέμηση της παράνομης διασυνοριακής διακίνησης εμπορευμάτων.

Το 2017 η OLAF συντόνισε και υποστήριξε 11 ΚΤΕ, σε συνεργασία με κράτη μέλη και συμβάλλοντας μέσω της παροχής πληροφοριών και τεχνικής, οικονομικής και υλικοτεχνικής υποστήριξης.

Οι ΚΤΕ στόχευαν σε διάφορες απειλές, περιλαμβανομένου του λαθρεμπορίου τσιγάρων, της απάτης στον τομέα των εσόδων, των παραποιημένων προϊόντων, της παράνομης διακίνησης ρευστών διαθεσίμων και των ναρκωτικών. Στο Σχήμα 8 παρουσιάζεται σύνοψη των περισσότερων επιχειρήσεων.

Σχήμα 8: Κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις το 2017

Πράξη	Συμμετέχουσες χώρες	Πεδίο εφαρμογής	Αποτελέσματα
KTE Renegade	Συνάντηση Ασίας-Ευρώπης: όλα τα κράτη μέλη, η Νορβηγία, 12 ασιατικές χώρες, η Ιντερπόλ, η Ευρωπόλ, οι περιφερειακές υπηρεσίες διασύνδεσης πληροφοριών ασφαλείας (ΠΟΕ)	Παραποιημένα προϊόντα, ιδίως ανταλλακτικά αυτοκινήτων (ASP)	70 000 ASP, 400 000 άλλα παραποιημένα εμπορεύματα, 56 εκατομμύρια τσιγάρα (αξίας 12 εκατ. EUR σε τελωνειακού δασμούς και φόρους)
KTE Cerberus	27 κράτη μέλη, με την υποστήριξη της Ευρωπόλ	Μη υποβολή δήλωσης ρευστών διαθέσιμων, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και εγκληματικές οργανώσεις που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές δραστηριότητες.	Δέσμευση 6,4 εκατ. EUR
KTE Magnum II	Υπό τον συντονισμό των εσθονικών τελωνειακών αρχών, με τη συμμετοχή 14 κρατών μελών, της Ευρωπόλ και της Frontex	Λαθρεμπορία προϊόντων καπνού που μεταφέρονταν οδικώς από τρίτες χώρες (Λευκορωσία, Ουκρανία και Ρωσία)	Κατάσχεση περίπου 20 εκατομμυρίων τσιγάρων
Octopus II	Οργανώθηκε από τις γαλλικές τελωνειακές αρχές	Απάτη στον τομέα των εσόδων	Αξιολόγηση σε εξέλιξη
Load, Lock Sea, Lucky και Pascal	Υπό τον συντονισμό των γαλλικών τελωνειακών αρχών	Περιφερειακές επιχειρήσεις θαλάσσιας επιτήρησης για τον εντοπισμό παράνομης διακίνησης ευαίσθητων εμπορευμάτων διά θαλάσσης, στις περιοχές του Ατλαντικού και της Μεσογείου	Κατασχέθηκαν πάνω από 5 τόνοι ρητίνης κανάβης και συνελήφθησαν 10 άτομα
KTE Postbox	Υπό την καθοδήγηση των βελγικών, γερμανικών και σουηδικών τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο της δράσης «Τελωνεία κατά της εγκληματικότητας στο διαδίκτυο»	Απάτη στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης και παράνομο εμπόριο παραποιημένων εμπορευμάτων, ναρκωτικών και όπλων που μεταφέρονται μέσω υπηρεσιών ταχυδρομείου και ταχυμεταφορών	Πάνω από 3 000 κατασχέσεις χιλιάδων παράνομων προϊόντων, περιλαμβανομένων φαρμακευτικών σκευασμάτων, ναρκωτικών, τσιγάρων, παραποιημένων προϊόντων, προστατευόμενων ειδών και όπλων
KTA Darius	Οργανώθηκε από τις ολλανδικές τελωνειακές αρχές	Λαθρεμπορία συγκεκριμένων νέων ψυχοδραστικών ουσιών και παραποιημένων εμπορευμάτων και εμπορευμάτων για τα οποία έχει δηλωθεί χαμηλότερη δασμολογητέα αξία, τα οποία μεταφέρονται μέσω υπηρεσιών ταχυμεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών	Πάνω από 300 κατασχέσεις
Κοινή δράση Hansa	Υπό την καθοδήγηση των τελωνειακών αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου, σε συνεργασία με την Ευρωπόλ	Εσωτερική διακίνηση παράνομων προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, κυρίως τσιγάρων	Κατασχέσεις μεγάλων αριθμών τσιγάρων και άλλων προϊόντων καπνού

3.1.2. Διατάξεις περί αμοιβαίας συνδρομής και καταπολέμησης της απάτης σε διεθνείς συμφωνίες

Στο πλαίσιο του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97, ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις με τη Mercosur (Αργεντινή, Βραζιλία, Παραγουάη και Ουρουγουάη) και το Αζερμπαϊτζάν σχετικά με τις διατάξεις περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής που αποτελούν τη νομική βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις περιπτώσεις απάτης και τις παρατυπίες. Οι διαπραγματεύσεις με την Τυνησία και την Ινδονησία σημείωσαν ικανοποιητική πρόοδο.

Η ΕΕ έχει σημειώσει επίσης πρόοδο στις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις σχετικά με τη συμπερίληψη ρήτρας για την καταπολέμηση της απάτης στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με το Μεξικό, τη Mercosur, τη Χιλή, την Ινδονησία και την Τυνησία, και σύναψε συμφωνία με την Ιαπωνία.

3.1.3. Καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού

Στις 12 Μαΐου 2017 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση προόδου⁴¹ σχετικά με το προκαταρκτικό

⁴¹ COM(2017) 235 final.

αποτέλεσμα της ανακοίνωσής της του 2013 «Ενίσχυση της καταπολέμησης του λαθρεμπορίου τσιγάρων και άλλων μορφών παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού – Μια συνολική στρατηγική της ΕΕ»,⁴² η οποία συνοδευόταν από ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης.

Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της καταπολέμησης του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού στην ΕΕ (που εγκρίθηκαν στις 7 Δεκεμβρίου 2017)⁴³ και το συνέδριο ενδιαφερόμενων μερών με θέμα την «Καταπολέμηση του παράνομου καπνού» (το οποίο συνδιοργάνωσε η OLAF και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τον Μάρτιο του 2018) τροφοδοτούν τις εργασίες της Επιτροπής σχετικά με ένα νέο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του παράνομου καπνού, το οποίο αναμένεται να είναι έτοιμο στα τέλη του καλοκαιριού του 2018.

Επιπλέον, στις 24 Ιουνίου 2016, η ΕΕ επικύρωσε τη σύμβαση-πλαίσιο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας για τον έλεγχο του καπνού (πρωτόκολλο ΣΠΕΚ). Το πρωτόκολλο ΣΠΕΚ θα τεθεί σε ισχύ στις 25 Σεπτεμβρίου 2018. Η Επιτροπή θα εκπροσωπήσει την ΕΕ στην πρώτη συνεδρίαση των συμβαλλόμενων μερών του πρωτοκόλλου τον Οκτώβριο του 2018 και θα συνεχίσει να διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στο να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη, τις γειτονικές χώρες, τις κύριες χώρες προέλευσης και διέλευσης να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν το πρωτόκολλο.

3.1.4. Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ

Στις 30 Νοεμβρίου 2017, στο πλαίσιο της συνέχειας που έδωσε στο σχέδιο δράσης της του Απριλίου 2016 σχετικά με τον ΦΠΑ,⁴⁴ η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα του ΦΠΑ⁴⁵. Τον Ιούνιο του 2018 το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία επί της πρότασης. Η πρόταση επιδιώκει να ενισχύσει την προστασία του συστήματος ΦΠΑ της ΕΕ έναντι της απάτης και να εξαλείψει τα

κανονιστικά κενά που μπορούν να οδηγήσουν σε απάτη μεγάλης κλίμακας στον τομέα του ΦΠΑ. Στόχος των νέων κανόνων είναι η οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, ούτως ώστε να μπορούν να ανταλλάσσουν περισσότερες πληροφορίες, και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών φορολογικών αρχών και των φορέων επιβολής του νόμου. Τα κύρια μέτρα περιλαμβάνουν:

- ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών (π.χ. νέο σύστημα ΤΠ για την επεξεργασία πληροφοριών και την ανάλυση κινδύνου στο Eurofisc (δίκτυο εμπειρογνομόνων καταπολέμησης της απάτης της ΕΕ), κοινοί έλεγχοι),
- ενίσχυση της επικοινωνίας και της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των εθνικών φορολογικών αρχών στο Eurofisc και ευρωπαϊκών φορέων επιβολής του νόμου (OLAF, Ευρωπαϊκή και η μελλοντική ΕΡΡΟ),
- βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών φορολογικών και τελωνειακών αρχών για ορισμένες τελωνειακές διαδικασίες για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, οι οποίες αφήνουν επί του παρόντος περιθώρια διάπραξης απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, και
- ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ όσον αφορά μεταχειρισμένα αυτοκίνητα.

3.2. Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης – Έσοδα

Περίπου 12 κράτη μέλη ανέφεραν τη λήψη μέτρων για την καταπολέμηση της τελωνειακής και φορολογικής απάτης, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- βελτιστοποίηση των δεικτών κινδύνου με σκοπό την αντιμετώπιση των δηλώσεων χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας στο πλαίσιο διασαφήσεων εισαγωγών⁴⁶,
- επανεξέταση της αξιολόγησης κινδύνου των εθνικών τελωνειακών αρχών και αύξηση του ελάχιστου προστίμου για τη μη δήλωση του ποσού των μεταφερόμενων ρευστών διαθεσίμων⁴⁷,
- κατάρτιση εσωτερικού τελωνειακού σχεδίου⁴⁸,
- καθορισμός στρατηγικών και επιχειρησιακών προτεραιοτήτων για τους

⁴² COM(2013) 324 final.

⁴³ Έγγραφο του Συμβουλίου 15638/17.

⁴⁴ Σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ: προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ – η ώρα των αποφάσεων, ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (COM(2016) 148).

⁴⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2010, για τη διοικητική συνεργασία και την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ L 268 της 12.10.2010, σ. 1).

⁴⁶ Οι Κάτω Χώρες, ιδίως όσον αφορά τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.

⁴⁷ Πορτογαλία.

⁴⁸ Φινλανδία.

δασμούς και τον ειδικό φόρο κατανάλωσης⁴⁹, και

- εφαρμογή νέας μεθόδου ελέγχου μετά τη διεκπεραίωση με διεύρυνση των ελέγχων σε όλες τις δραστηριότητες του υπό εξέταση οικονομικού φορέα⁵⁰.

Τρεις χώρες θέσπισαν μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την ορθή πληρωμή των ιδίων πόρων της ΕΕ⁵¹ ή την επίτευξη επιτυχέστερων ανακτήσεων,⁵² ή για να καταπολεμήσουν τη φορολογική απάτη και τη φοροδιαφυγή⁵³.

Δύο χώρες σύστησαν ή επανεξέτασαν την οργάνωση συγκεκριμένων φορέων⁵⁴.

Ένα κράτος μέλος⁵⁵ αντιμετώπισε την ανάγκη βελτίωσης της ποσότητας και της ποιότητας των πληροφοριών που ανταλλάσσονται μέσω διεθνών πλατφορμών.

3.3. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης - Έσοδα

Σχήμα 9: Βασικές μορφές παρατυπιών που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν το 2017

⁴⁹ Βέλγιο.

⁵⁰ Ιταλία.

⁵¹ Δανία.

⁵² Ισπανία.

⁵³ Σλοβενία.

⁵⁴ Γερμανία και Ελλάδα.

⁵⁵ Γαλλία.

Successful methods of control	Goods most affected by irregularities in financial terms	Emerging goods affected
<ul style="list-style-type: none"> • inspections by anti-fraud services (fraudulent and non-fraudulent irregularities) • post-release controls (fraudulent and non-fraudulent) • clearance controls (fraudulent) 	<ul style="list-style-type: none"> • solar panels • biodiesel • textiles 	<ul style="list-style-type: none"> • bicycles • vehicles

3.3.1. Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν⁵⁶

Συνολικά, το 2017 αναφέρθηκαν 441 δόλιες παρατυπίες. Ο αριθμός αυτός είναι χαμηλότερος κατά 33 % από τον μέσο όρο πέντε ετών (658 παρατυπίες κατά μέσο όρο για την περίοδο 2013-2017). Το σχετικό εκτιμώμενο και βεβαιωμένο ποσό ΠΙΠ (76 εκατ. EUR) το 2017 ήταν χαμηλότερο κατά 28 % από τον μέσο όρο πέντε ετών (106 εκατ. EUR).

Όσον αφορά τη διερεύνηση υποθέσεων απάτης που σχετίζονται με δήλωση χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας στο ΗΒ, κινήθηκε προκαταρκτική διαδικασία επί παραβάσει μέσω επίσημης προειδοποιητικής επιστολής τον Μάρτιο του 2018. Η διαδικασία κινήθηκε σε χρόνο ρεκόρ και δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο είχε παραλείψει επί σειρά ετών να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και αρνούνταν να αποδώσει στον προϋπολογισμό της ΕΕ τη ζημία στους ΠΙΠ που προέκυπτε από την αδράνειά του. Η παράβαση καλύπτει την περίοδο από το 2011. Σε περίπτωση που οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου δεν ανακτήσουν τους οφειλόμενους δασμούς, θα θεωρηθούν οικονομικά υπεύθυνες για τυχόν σχετικούς ΠΙΠ που δεν αποδόθηκαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Για δεύτερη χρονιά, η Επιτροπή διατύπωσε επιφύλαξη στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2017 σχετικά με την ακρίβεια των ποσών ΠΙΠ που μεταφέρθηκαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ από το Ηνωμένο Βασίλειο.

3.3.2. Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν

Ο αριθμός των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν ως μη δόλιες για το 2017 ανέρχεται σε 4 195, ήτοι χαμηλότερος κατά 8 % από τον μέσο όρο πέντε ετών (4 564 την περίοδο 2013-2017). Το 2017 τα συνολικά σχετικά εκτιμώμενα και βεβαιωμένα ποσά ΠΙΠ ανέρχονταν σε 425 εκατ. EUR, ήτοι υψηλότερα κατά 15 % από τον μέσο όρο πέντε ετών των 369 εκατ. EUR.

4. ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ – ΔΑΠΑΝΕΣ

4.1. Τομεακές πολιτικές και μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση

⁵⁶ Για πληροφορίες σχετικά με την ανάκτηση των ποσών ΠΙΠ που επηρεάζονται από περιπτώσεις απάτης και παρατυπίες, ανατρέξτε στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο ii).

της απάτης που αφορούν διαφόρους τομείς δαπανών

Τα κράτη μέλη κοινοποίησαν διάφορα μέτρα που αφορούν ταυτόχρονα διάφορα ταμεία, κυρίως τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)⁵⁷. Ορισμένα από τα μέτρα επεκτείνονται και σε άλλα ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης, όπως το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης (ΤΑΜ), το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠΠ). Τα μέτρα διαφέρουν σημαντικά ως προς τη φύση και τον σκοπό τους και αφορούν ποικίλα ζητήματα, από την απλούστευση των διαδικασιών μέχρι την επανεξέταση του συστήματος δημοσιονομικών διορθώσεων· από τις αξιολογήσεις κινδύνου μέχρι τα μαθήματα κατάρτισης επί ειδικών οριζόντιων ζητημάτων⁵⁸.

4.2. Γεωργία – Τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης

4.2.1. Γεωργία — Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης

Εννέα κράτη μέλη κοινοποίησαν τη λήψη ειδικών μέτρων καταπολέμησης της απάτης στον τομέα της γεωργίας. Τρεις χώρες επικεντρώθηκαν στην «τεχνητή δημιουργία κριτηρίων επιλεξιμότητας»⁵⁹. Άλλα μέτρα αφορούν:

- την υποχρεωτική κατάρτιση σε θέματα πρόληψης της απάτης και τη διαμόρφωση στρατηγικής καταπολέμησης της απάτης στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης⁶⁰,
- την πρόληψη των παρατυπιών κατά τη χορήγηση ενισχύσεων και επιδοτήσεων⁶¹;
- τους ελέγχους βάσει κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις και την αξιολόγηση του «ευλόγου» των δαπανών⁶²,
- τη βελτίωση της έγκαιρης υποβολής και της ποιότητας των πληροφοριών που υποβάλλονται μέσω του IMS⁶³,

- την επανεξέταση του συστήματος εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου, μετά τον εντοπισμό περίπτωσης απάτης⁶⁴, και
- τις διαδικασίες επανεξέτασης σε τομείς όπως οι πρακτικές επισήμανσης, η χρήση δεικτών κινδύνου και η συνεργασία με τις αρχές επιβολής του νόμου⁶⁵.

4.2.2. Γεωργία – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) περιλαμβάνει δύο βασικούς μηχανισμούς:

- την άμεση στήριξη (ΑΣ), μέσω άμεσων ενισχύσεων προς τους γεωργούς και μέτρων στήριξης της αγοράς, που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ — περίπου το 80 % του προϋπολογισμού της ΚΓΠ), και
- την αγροτική ανάπτυξη (ΑΑ), που χρηματοδοτείται κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ — το εναπομείναν 20 % του προϋπολογισμού της ΚΓΠ).

Το ΕΓΤΕ ακολουθεί έναν ετήσιο κύκλο υλοποίησης, ενώ το ΕΓΤΑΑ χρηματοδοτεί πολυετή προγράμματα.

Η τάση των παρατυπιών που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη τα τελευταία πέντε έτη επηρεάζεται από τις εξής διαφορές: Η ΑΣ εμφανίζει σταθερή, μη μεταβαλλόμενη τάση, ενώ η ΑΑ ακολουθεί μια καμπύλη που παρουσιάζει κορύφωση το 2015. Η ανάλυση των παρατυπιών επιβεβαιώνει τον υψηλότερο κίνδυνο που συνδέεται με τα μέτρα στήριξης της αγοράς και τις επενδύσεις ΑΑ⁶⁶.

4.2.2.1. Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν

Για τα έτη κοινοποίησης 2013 έως 2017 το επίπεδο συχνότητας απάτης (FFL) είναι περίπου 11 % και το επίπεδο ποσού απάτης (FAL) 25 %. Αμφότεροι οι δείκτες, αλλά ιδίως ο δείκτης FAL, ήταν υψηλότεροι για την ΑΣ σε σύγκριση με την ΑΑ.

⁵⁷ Τα ΕΔΕΤ αφορούν υπό ευρεία έννοια τις πολιτικές για τη γεωργία, την αλιεία και τη συνοχή.

⁵⁸ Για πλήρη επισκόπηση, ανατρέξτε στην παράγραφο 5.1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο i).

⁵⁹ Γερμανία, Λιθουανία και Κύπρος.

⁶⁰ Ουγγαρία.

⁶¹ Σλοβακία.

⁶² Κάτω Χώρες.

⁶³ Αυστρία.

⁶⁴ Λουξεμβούργο.

⁶⁵ Πολωνία.

⁶⁶ Όλες οι αξιολογήσεις που παρουσιάζονται στο παρόν τμήμα βασίζονται σε πορίσματα που παρουσιάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο ii).

Σε απόλυτους αριθμούς, η πλειονότητα των δυνητικών περιπτώσεων απάτης που εντοπίστηκαν επηρέασαν την ΑΑ, αλλά το σύνολο του χρηματικού ποσού των περιπτώσεων που αφορούσαν την ΑΣ ήταν υψηλότερο και αυξήθηκε σημαντικά το 2017. Με δημοσιονομικούς όρους, η κυριαρχία της ΑΣ οφειλόταν σε λίγες περιπτώσεις που αφορούσαν μέτρα για την αγορά και σχετιζόνταν με πολύ μεγάλα ποσά. Ωστόσο, ακόμη και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω εξαιρετικές περιπτώσεις, το μέσο χρηματικό ποσό των δυνητικών περιπτώσεων απάτης στον τομέα των μέτρων για την αγορά είναι υψηλότερο σε σύγκριση με αυτό των περιπτώσεων ΑΑ. Το μέσο χρηματικό ποσό των δυνητικών περιπτώσεων απάτης σε σχέση με τις άμεσες ενισχύσεις είναι χαμηλότερο σε σύγκριση με αυτό των περιπτώσεων ΑΑ και μειώθηκε το 2017.

Το ποσοστό εντοπισμού απάτης (FDR) ήταν υψηλότερο για την ΑΑ σε σύγκριση με το σύνολο της ΑΣ. Εντούτοις, τα μέτρα για την αγορά ήταν αυτά που επηρεάστηκαν περισσότερο, με FDR 1,17%. Ωστόσο, υπενθυμίζεται ότι το ποσοστό αυτό επηρεάζεται ιδιαίτερα από λίγες περιπτώσεις με εξαιρετικά χρηματικά ποσά. Με δημοσιονομικούς όρους, τα υπό εξέταση κύρια μέτρα για την αγορά αφορούσαν τα «οπωροκηπευτικά», το «χοίρειο κρέας, τα αυγά και τα πουλερικά, τη μελισσοκομία και άλλα ζωικά προϊόντα» και «προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα».

Η αναλογία των απορριφθέντων περιπτώσεων είναι υψηλότερη στον τομέα της γεωργίας από ό,τι στον τομέα της πολιτικής για τη συνοχή. Οι δικαστικές αρχές φαίνεται να είναι λιγότερο επιρρεπείς στη δίωξη καταγγελλόμενων εγκληματών στον εν λόγω τομέα.

Σχήμα 10: Γεωργική πολιτική – βασικά στοιχεία και αριθμοί

4.2.2.2. Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν

Γενικά, οι μορφές παρατυπιών που περιγράφονται στο τμήμα 4.2.2 ισχύουν και για τις παρατυπίες που δεν κοινοποιήθηκαν ως δόλιες. Οι παρατυπίες που σχετίζονται με την ΑΑ είναι κυρίαρχες τόσο αριθμητικά όσο και από την άποψη των συνολικών χρηματικών ποσών. Ωστόσο, το μέσο ποσό που σχετίζεται με τις περιπτώσεις ΑΣ είναι υψηλότερο και αυξήθηκε περαιτέρω το 2017. Και πάλι, στη διαμόρφωση του εν λόγω υψηλότερου μέσου όρου συνέβαλαν λίγες περιπτώσεις που αφορούσαν μέτρα για την αγορά και σχετιζόνταν με πολύ

μεγάλα ποσά. Ωστόσο, ακόμη και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω εξαιρετικές περιπτώσεις, το μέσο χρηματικό ποσό των μη δόλιων παρατυπιών στον τομέα των μέτρων για την αγορά την περίοδο 2013-2017 εξακολουθεί να είναι υψηλότερο σε σύγκριση με αυτό των περιπτώσεων ΑΑ. Το μέσο χρηματικό ποσό των μη δόλιων παρατυπιών που αφορούν άμεσες ενισχύσεις είναι χαμηλότερο σε σύγκριση με αυτό των περιπτώσεων ΑΑ και μειώνεται.

Μεταξύ των συχνότερα εμφανιζόμενων μη δόλιων παρατυπιών που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν, κυριαρχούν οι παραβιάσεις που αφορούν αιτήσεις πληρωμών ή

δικαιολογητικά, και υπάρχουν πολλές κοινοποιήσεις παραποίησης. Ωστόσο, οι εν λόγω περιπτώσεις δεν ταξινομούνται ως δόλιες⁶⁷.

Το ποσοστό εντοπισμού παρατυπιών (FDR) ήταν υψηλότερο για την ΑΑ σε σύγκριση με το σύνολο της ΑΣ. Ωστόσο, το IDR για τα μέτρα για την αγορά είναι 1,39 %, ήτοι το υψηλότερο στο σύνολο του τομέα πολιτικής. Και πάλι, το ποσοστό αυτό επηρεάζεται από λίγες περιπτώσεις που αφορούν μεγάλα χρηματικά ποσά.

Σχήμα 11: Μέτρα για την αγορά που επηρεάστηκαν περισσότερο από παρατυπίες (δόλιες και μη δόλιες)

Μέτρα για την αγορά που επηρεάστηκαν		
Προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα	Οπωροκηπευτικά	Χοίρειο κρέας, αυγά και πουλερικά, μελισσοκομία και άλλα ζωικά προϊόντα

⁶⁷ Η εν λόγω κατάσταση αφορά κυρίως την Ιταλία. Οι εν λόγω παρατυπίες ενδέχεται να ταξινομηθούν εκ νέου σε μεταγενέστερο στάδιο και η εν λόγω προσέγγιση μπορεί να σχετίζεται με προκαταρκτικό στάδιο των εν εξελίξει ερευνών.

4.3. Πολιτική συνοχής και αλιεία - Τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης

4.3.1. Πολιτική συνοχής και αλιεία — Μέτρα των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης

Η πολιτική συνοχής και η αλιεία ήταν οι τομείς πολιτικής στους οποίους στόχευαν ως επί το πλείστον τα μέτρα που θέσπισαν τα κράτη μέλη το 2017.

Οκτώ χώρες ανέφεραν ότι είχαν εφαρμόσει το ARACHNE στο σύστημα διαχείρισής τους,⁶⁸ εργαλεία ΤΠ στις δημόσιες συμβάσεις,⁶⁹ ηλεκτρονικό λογιστικό σύστημα⁷⁰ ή βελτιώσεις στο σύστημα πληροφοριών των δικαιούχων τους⁷¹. Τέσσερις χώρες εισήγαγαν ένα εργαλείο αξιολόγησης του κινδύνου στον τομέα της απάτης⁷² ή ανέπτυξαν ειδική ανάλυση του κινδύνου σχετικά με το οικονομικό έγκλημα⁷³.

Τέσσερις χώρες θέσπισαν μέτρα σχετικά με τη διαχείριση ή την κοινοποίηση των παρατυπιών⁷⁴. Τρεις χώρες θέσπισαν μέτρα ειδικά για ένα ταμείο⁷⁵. Τα υπόλοιπα μέτρα αφορούσαν συγκρούσεις συμφερόντων,⁷⁶ την εισαγωγή διαδικασίας επαλήθευσης⁷⁷ και την κατάρτιση σε θέματα καταπολέμησης της απάτης⁷⁸.

Σχήμα 12: Πολιτικές συνοχής και αλιείας - βασικά στοιχεία και αριθμοί

⁶⁸ Βέλγιο, Βουλγαρία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο.

⁶⁹ Πολωνία.

⁷⁰ Σλοβενία.

⁷¹ Φινλανδία.

⁷² Γερμανία, Κύπρος και Λουξεμβούργο.

⁷³ Σουηδία.

⁷⁴ Βουλγαρία, Κροατία, Δανία και Μάλτα.

⁷⁵ Γερμανία (ΕΚΤ), Ιρλανδία (ΕΚΤ) και Ιταλία (ΕΤΘΑ).

⁷⁶ Βέλγιο.

⁷⁷ Αυστρία.

⁷⁸ Φινλανδία.

4.3.2. Πολιτική συνοχής και αλιεία – Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν

Η ανάλυση της πολιτικής συνοχής είναι πιο σύνθετη σε σύγκριση με την αντίστοιχη άλλων τομέων του προϋπολογισμού λόγω του ότι οι λαμβανόμενες πληροφορίες (κοινοποιηθείσες παρατυπίες) σχετίζονται με διαφορετικές περιόδους προγραμματισμού (ΠΠ) που διέπονται από εν μέρει διαφορετικά σύνολα κανόνων.

Επίσης, το γεγονός ότι οι ΠΠ είναι πολυετείς επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τις υποκείμενες τάσεις. Δεδομένων των ομοιοτήτων στη διαχείριση των κονδυλίων, οι πολιτικές αλιείας και συνοχής αναλύονται από κοινού.

Ο αριθμός των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν σε σχέση με τις πολιτικές συνοχής και αλιείας κορυφώθηκε το 2015, σύμφωνα με την πρόοδο του κύκλου προγραμμάτων.

Οι παρατυπίες που κοινοποιήθηκαν το 2017 αφορούν τέσσερις διαφορετικές ΠΠ, με το μεγαλύτερο ποσοστό (94 %) να αφορά την ΠΠ 2007-2013 και μόνο 570 (λιγότερο από 2 %) την ΠΠ 2014-2020⁷⁹. Σύμφωνα με τον κύκλο υλοποίησης, η κοινοποίηση όσον αφορά την ΠΠ 2014-2020 ξεκίνησε βασικά το 2016 και αυξήθηκε το 2017. Τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διενέργεια ουσιαστικής ανάλυσης εξακολουθούν να είναι ανεπαρκή.

Καθώς ο κύριος όγκος των κοινοποιηθεισών παρατυπιών αφορούν την ΠΠ 2007-2013, η ανάλυση επικεντρώνεται κυρίως στη συγκεκριμένη περίοδο προγραμματισμού συνολικά.

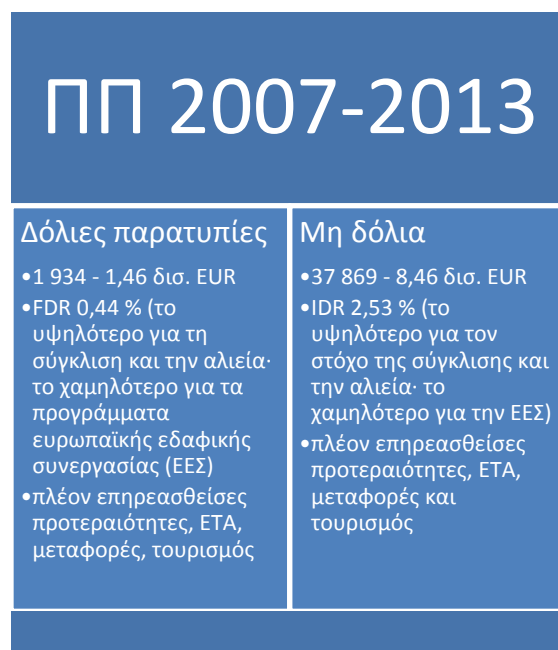
4.3.2.1. Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν

Ο αριθμός των δυνητικών περιπτώσεων απάτης εξακολούθησε να μειώνεται αργά μετά την κορύφωση του 2015, ενώ τα χρηματικά ποσά αυξήθηκαν (κυρίως λόγω των παρατυπιών που σχετίζονται με την ΠΠ 2007-2013).

Οι προτεραιότητες «έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (ΕΤΑ)» και «μεταφορών» συγκαταλέγονταν μεταξύ αυτών που επηρεάστηκαν περισσότερο από δυνητικές περιπτώσεις απάτης. Όσον αφορά την πρώτη, οι

συχνότερα κοινοποιούμενες παραβιάσεις που συνδέονταν με δυνητικά δόλιες και μη δόλιες παρατυπίες ήταν παραβιάσεις συμβατικών διατάξεων. Κοινοποιήθηκαν παραβιάσεις που αφορούσαν δημόσιες συμβάσεις, αλλά πολύ λίγες ως δόλιες. Πολύ λίγες παραβιάσεις κοινοποιήθηκαν που αφορούσαν ζητήματα δεοντολογίας και ακεραιότητας, αλλά οι περισσότερες εξ αυτών ταξινομήθηκαν ως δυνητικές περιπτώσεις απάτης. Ειδικότερα, οι εν λόγω παραβιάσεις αφορούσαν στην πλειονότητά τους σύγκρουση συμφερόντων ή ενέπιπταν στην κατηγορία «άλλο».

Σχήμα 13: Επικέντρωση στην ΠΠ 2007-2013

Όσον αφορά την προτεραιότητα «μεταφορές», οι συχνότερα κοινοποιούμενες παραβιάσεις για πιθανή απάτη ήταν οι παραβιάσεις που σχετίζονταν με δικαιολογητικά. Οι συχνότερα κοινοποιούμενες παραβιάσεις σχετίζονταν με τους κανόνες περί των δημοσίων συμβάσεων, ωστόσο, σπάνια κοινοποιούνταν ως δυνητική περίπτωση απάτης. Το αντίθετο ίσχυε για τις παραβιάσεις που αφορούσαν ζητήματα δεοντολογίας και ακεραιότητας: οι εν λόγω παραβιάσεις ήταν σπάνιες, αλλά σχεδόν όλες αφορούσαν δυνητική περίπτωση απάτης. Σχετίζονταν με συγκρούσεις συμφερόντων, διαφθοράς ή «άλλο».

Η αναλογία των βεβαιωμένων περιπτώσεων απάτης ήταν υψηλότερη και οι απορρίψεις λιγότερες για μέτρα πολιτικής συνοχής σε σύγκριση με μέτρα για τη γεωργία.

⁷⁹ Όλες οι αξιολογήσεις που παρουσιάζονται στο παρόν τμήμα βασίζονται σε πορίσματα που παρουσιάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 4 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 1 σημείο ii).

4.3.2.2. Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν

Ο αριθμός των μη δόλιων παρατυπιών ακολουθεί τη βασική τάση που επισημάνθηκε ανωτέρω. Τα χρηματικά ποσά κορυφώθηκαν το 2016, και, στη συνέχεια, μειώθηκαν με πιο αργούς ρυθμούς σε σχέση με τους αριθμούς. Ο προκύπτων υψηλότερος μέσος όρος των χρηματικών ποσών για την ΠΠ 2007-2013 μπορεί να είναι το αποτέλεσμα καλύτερης στόχευσης ή να είναι απλώς τυχαίος.

4.4. Έμμεση διαχείριση (προενταξιακή διαδικασία) - Τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης

4.4.1. Έμμεση διαχείριση (προενταξιακή διαδικασία) - Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν

Η ανάλυση των παρατυπιών που σχετίζονται με την έμμεση διαχείριση επικεντρώνεται στα προενταξιακά μέσα.

Οι κοινοποιηθείσες παρατυπίες εξακολουθούν να αφορούν δύο βασικές περιόδους:

- 2000-2006 – προγράμματα προενταξιακής βοήθειας (ΠΒ) για την προετοιμασία των κυμάτων προσχώρησης του 2004 και του 2007, τα οποία ολοκληρώνονται αργά και σταδιακά (σε σχέση με την ΠΒ το 2017 κοινοποιήθηκαν μόνο πέντε παρατυπίες, ύψους 0,1 εκατ. EUR), και
- 2007-2013 – το προενταξιακό μέσο (IPA), σε σχέση με το οποίο ο αριθμός των κοινοποιηθεισών παρατυπιών παρέμεινε κατά βάση αμετάβλητος από το 2016 (114, ύψους 17,3 εκατ. EUR).

Όσον αφορά την ΠΒ, εντοπίστηκε και κοινοποιήθηκε ως δόλια μία μόνο παρατυπία. Όσον αφορά το IPA, ο αριθμός των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν ως δόλιες μειώθηκε σε 17 (από 22 το 2016), αλλά οι εν λόγω παρατυπίες ήταν ύψους 3,1 εκατ. EUR (αύξηση σε σχέση με τα 0,7 εκατ. EUR). Ο βασικός σχετικός τομέας παραμένει η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης.

4.5. Άμεση διαχείριση - τομεακές πολιτικές, μέτρα και αποτελέσματα καταπολέμησης της απάτης

4.5.1. Άμεση διαχείριση - Στατιστικά στοιχεία σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης που εντοπίστηκαν

Τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την άμεση διαχείριση βασίζονται σε εντολές ανάκτησης που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και έχουν καταχωριστεί στο σύστημα λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση (ABAC) της Επιτροπής.

4.5.1.1. Δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν

Το 2017 στο ABAC καταχωρίστηκαν 65 στοιχεία ανάκτησης τα οποία ταξινομήθηκαν ως δόλια⁸⁰ και αντιστοιχούσαν σε 7,33 εκατ. EUR. Εάν συγκρίνουμε το εν λόγω ποσό με το σύνολο των κονδυλίων που πράγματι διατέθηκαν, το FDR είναι 0,03 %, ήτοι περίπου ίσο προς τον σταθερό μέσο όρο πέντε ετών.

4.5.1.2. Μη δόλιες παρατυπίες που εντοπίστηκαν και κοινοποιήθηκαν

Όσον αφορά τις μη δόλιες παρατυπίες, το 2017 καταχωρίστηκαν 1 585 στοιχεία ανάκτησης συνολικού ύψους 64,15 εκατ. EUR. Σε περίοδο πέντε ετών, το IDR παρέμεινε σταθερό σε περίπου 0,5 %.

5. ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις ανακτήσεις, τις δημοσιονομικές διορθώσεις και άλλα προληπτικά και διορθωτικά μέτρα (διακοπές και αναστολές πληρωμών) δημοσιεύονται στην ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, η οποία από το 2016 περιλαμβάνει την πρώην ετήσια ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ⁸¹.

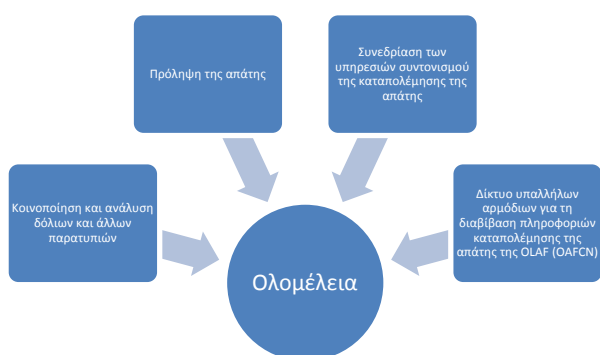
⁸⁰ Αναφέρονται στο σύστημα ως υποθέσεις «που κοινοποιήθηκαν στην OLAF».

⁸¹ Η ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων αποτελεί μέρος της ενοποιημένης δέσμης δημοσιονομικών εκθέσεων για τον προϋπολογισμό της ΕΕ (COM(2018) 457 final). Πληροφορίες σχετικά με την ανάκτηση στον τομέα των εσόδων παρέχονται επίσης στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «Στατιστική αξιολόγηση των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν το 2017».

6. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Στη συμβουλευτική επιτροπή για τον συντονισμό της πρόληψης της απάτης (COCOLAF) συνεργάζονται εμπειρογνώμονες της Επιτροπής (OLAF) και των κρατών μελών. Αποτελεί ένα φόρουμ για την εξέταση των κύριων εξελίξεων στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης και την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 325 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ. Οι εργασίες της είναι δομημένες με βάση τέσσερις ομάδες εργασίας και μια ολομέλεια (βλέπε Σχήμα 14).

Σχήμα14: Δομή και υποομάδες της COCOLAF

Δύο υποομάδες συνέταξαν τα έγγραφα κατευθυντήριων γραμμών για το 2017:

- Υποομάδα κοινοποίησης και ανάλυσης – *Handbook on the requirement to report irregularities* (Εγχειρίδιο σχετικά με την απαίτηση κοινοποίησης των παρατυπιών), το οποίο παρέχει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με συνήθεις πτυχές της διαδικασίας κοινοποίησης παρατυπιών από τα κράτη μέλη για την ΠΠ 2014-2020, και
- Υποομάδα πρόληψης της απάτης – *Fraud in public procurement – a collection of red flags and best practices* (Η απάτη στις δημόσιες συμβάσεις – συλλογή προειδοποιητικών σημάτων και βέλτιστες πρακτικές), που περιλαμβάνει πολυάριθμες παραδειγματικές περιπτώσεις, λύσεις και βέλτιστες πρακτικές, οι οποίες είναι ομαδοποιημένες θεματικά σύμφωνα με τα στάδια της διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Οι υπηρεσίες συντονισμού καταπολέμησης της απάτης (AFCOS) συνεδριάζουν ετησίως υπό την προεδρία της OLAF. Το 2017, στο πλαίσιο της ετήσιας συνεδρίασης συζητήθηκε με τους εκπροσώπους των υπηρεσιών συντονισμού καταπολέμησης της απάτης η συνεργασία για τη

διεξαγωγή ερευνών της OLAF, ιδίως στο πλαίσιο της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων και ψηφιακών εγκληματολογικών επιχειρήσεων. Άλλα θέματα συζήτησης ήταν τα ακόλουθα:

- ο ρόλος των υπηρεσιών συντονισμού καταπολέμησης της απάτης,
- οι πρόσφατες εξελίξεις πολιτικής, και
- η χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του AFIS για αλληλογραφία που σχετίζεται με συγκεκριμένες υποθέσεις μεταξύ της OLAF και των υπηρεσιών συντονισμού καταπολέμησης της απάτης.

Στο δίκτυο υπαλλήλων αρμόδιων για τη διαβίβαση πληροφοριών καταπολέμησης της απάτης της OLAF (OAFCN) συνεργάζονται υπάλληλοι αρμόδιοι για τις επικοινωνίες και εκπρόσωποι των επιχειρησιακών εταίρων της OLAF στα κράτη μέλη. Διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη γνωστοποίηση της απειλής απάτης στο ευρύ κοινό σε όλη την ΕΕ, καθώς και των κοινών προσπαθειών που καταβάλλουν οι εθνικές και ενωσιακές αρχές για την καταπολέμησή της.

Το 2017 η OLAF υπέγραψε δύο συμφωνίες διοικητικής συνεργασίας με σκοπό να διευκολύνει τη συνεργασία για τη διεξαγωγή ερευνών με τους φορείς *Carabinieri* και *Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo* της Ιταλίας.

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή αντάλλαξαν απόψεις επί θεμάτων καταπολέμησης της απάτης στο πλαίσιο συνεδριάσεων της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της απάτης (GAF). Το 2017 πραγματοποιήθηκαν τέσσερις συνεδριάσεις της GAF: δύο πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια της Προεδρίας της Μάλτας και δύο στη διάρκεια της Προεδρίας της Εσθονίας.

7. ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΙΡΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Στόχος του συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (EDES) είναι να ενισχύσει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ διασφαλίζοντας τα ακόλουθα:

- τον έγκαιρο εντοπισμό των οικονομικών φορέων που απειλούν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ,
- τον αποκλεισμό από τη χρηματοδότηση της ΕΕ και/ή την επιβολή χρηματικής ποινής σε αναξιόπιστους οικονομικούς φορείς, και
- τη δημοσιοποίηση, στις πιο σοβαρές περιπτώσεις, στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής στοιχείων που αφορούν τον αποκλεισμό και/ή τη χρηματική ποινή, για

ενίσχυση του αποτρεπτικού αποτελέσματος.

Το σύστημα αυτό, που δημιουργήθηκε το 2016, συνιστά σημαντική βελτίωση στην εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τις διοικητικές κυρώσεις όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, την ανεξαρτησία και τη διαφάνεια. Σε περίπτωση απουσίας τελικής απόφασης εθνικού δικαστηρίου ή, ανάλογα με την περίπτωση, τελικής διοικητικής απόφασης, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ δύνανται να αποφασίζουν να επιβάλουν κυρώσεις κατά αναξιόπιστων οικονομικών φορέων μόνον εφόσον λάβουν σχετική σύσταση⁸² από την κεντρική διοργανική επιτροπή⁸³.

Η επιτροπή δεν έχει αρμοδιότητες διενέργειας ερευνών. Καταρχήν, θεμελιώνει την αξιολόγησή της βάσει στοιχείων και αριθμών η βασιμότητα των οποίων βεβαιώνεται στο πλαίσιο ελέγχων ή ερευνών που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο, η OLAF ή βάσει εσωτερικού ελέγχου, ή οποιουδήποτε άλλου είδους ελέγχου, λογιστικού ελέγχου ή ελέγχου που διενεργείται με την ευθύνη του αρμόδιου διατάκτη⁸⁴. Η επιτροπή απαρτίζεται από έναν μόνιμο ανεξάρτητο υψηλόβαθμο πρόεδρο,⁸⁵ δύο μόνιμα μέλη που εκπροσωπούν την Επιτροπή (ως κάτοχο του συστήματος) και ένα *ad hoc* μέλος που εκπροσωπεί τον διατάκτη της υπηρεσίας που ζητεί τη σύσταση. Η επιτροπή σέβεται το δικαίωμα υπεράσπισης του σχετικού οικονομικού φορέα και εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας⁸⁶.

Το 2017 διάφορες διατάκτριες υπηρεσίες παρέπεψαν στην επιτροπή 11 υποθέσεις, που αφορούσαν 11 οικονομικούς φορείς, μέσω της μόνιμης γραμματείας της. Εξ αυτών, οι 10 προέρχονταν από την Επιτροπή και μία από κοινή επιχείρηση που εκτελούσε σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην ΕΕ. Η παρούσα έκθεση καλύπτει επίσης τέσσερις επιπλέον υποθέσεις που παραπέμφθηκαν στη μόνιμη γραμματεία το 2016 και οι οποίες αφορούσαν τέσσερις οικονομικούς φορείς,

δεδομένου ότι παρουσιάστηκαν στην επιτροπή το 2017⁸⁷.

Η Επιτροπή πρέπει επίσης να υποβάλλει στοιχεία σχετικά με τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τους διατάκτες όσον αφορά⁸⁸:

- τον μη αποκλεισμό οικονομικών φορέων προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια της υπηρεσίας για περιορισμένη περίοδο εν αναμονή της λήψης διορθωτικών μέτρων από τους σχετικούς οικονομικούς φορείς, και
- τη μη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με διοικητικές κυρώσεις στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής, είτε για λόγους προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των ερευνών ή για λόγους τήρησης της αρχής αναλογικότητας όταν η υπόθεση αφορά φυσικό πρόσωπο.

Οι διατάκτες δεν έλαβαν καμία τέτοια απόφαση το 2017.

8. ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΕ ΣΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ 2016

Στις 3 Μαΐου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την *ετήσια έκθεση της Επιτροπής του 2016 για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ – καταπολέμηση της απάτης*⁸⁹. Η Επιτροπή χαιρετίζει το ψήφισμα και σημειώνει την αναγνώριση εκ μέρους του Κοινοβουλίου της δραστηριότητάς της για την καταπολέμηση της απάτης. Η Επιτροπή θα μπορέσει να αναλάβει δράση σχετικά με πολλά από τα ζητήματα που εγέρθηκαν στο ψήφισμα, ιδίως όσον αφορά τη στενή συνεργασία μεταξύ της OLAF και της ΕΡΡΟ. Θα υποβάλει αναλυτικές παρατηρήσεις επί του ψηφίσματος στην επίσημη απάντησή της, η οποία θα διαβιβαστεί στο Κοινοβούλιο αργότερα μέσα στο έτος.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Τα νομικά και διοικητικά μέτρα για τη στόχευση της απάτης και των παρατυπιών και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ πρέπει να προσαρμόζονται σε διαρκή βάση. Σε αυτό το πλαίσιο, το 2017 ήταν έτος ορόσημο,

⁸² Για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 στοιχείο γ) έως στ) του δημοσιονομικού κανονισμού (δηλαδή σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, απάτη, σοβαρές παραβιάσεις συμβατικών υποχρεώσεων ή παρατυπίες).

⁸³ Ήτοι η επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 108 παράγραφοι 5 έως 10 του δημοσιονομικού κανονισμού.

⁸⁴ Ο διατάκτης μπορεί να είναι θεσμικό όργανο, υπηρεσίας και λοιπών οργανισμών της ΕΕ.

⁸⁵ Ο πρόεδρος έχει μόνιμο, υψηλόβαθμο αναπληρωτή πρόεδρο.

⁸⁶ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επιτροπή, ανατρέξτε στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στην υποσημείωση 1 σημείο ν).

⁸⁷ Από τις 30 Ιουνίου 2018, η επιτροπή έχει εκδώσει 31 συστάσεις. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στην υποσημείωση 1 σημείο ν) και τα παραρτήματά του.

⁸⁸ Δεδομένα που παρέχονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, υποσημείωση 1 σημείο ν).

⁸⁹ 2017/2216(INI)
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2018-0196&language=EL>

λόγω της θέσπισης νομοθετικών πράξεων που θα δημιουργήσουν προοπτικές για περαιτέρω ολοκλήρωση και σύγκλιση. Οι εναπομένουσες διαφορές όσον αφορά τα εθνικά νομικά και διοικητικά πλαίσια χρήζουν εξατομικευμένων μέτρων, όπως όσα θεσπίστηκαν σε εθνικό επίπεδο και περιγράφονται στην παρούσα έκθεση. Εντούτοις, μπορούν να εξαχθούν ορισμένα κοινά συμπεράσματα και συστάσεις προκειμένου να αναδειχθούν οι σημαντικότερες απειλές και να αξιοποιηθούν οι βέλτιστες πρακτικές που αποδείχτηκαν αποτελεσματικές σε συγκεκριμένες χώρες ή τομείς του προϋπολογισμού.

9.1. Έσοδα

Παρά τη γενική μείωση του αριθμού των παρατυπιών που εντοπίστηκαν, όπως το 2016, οι εισαγόμενοι ηλιακοί συλλέκτες ήταν τα εμπορεύματα που επηρεάστηκαν κατά κύριο λόγο από οικονομική άποψη από την απάτη και τις παρατυπίες. Πολλές από τις παρατυπίες που αφορούν ηλιακούς συλλέκτες εντοπίστηκαν μετά από κοινοποίηση αμοιβαίας συνδρομής που εξέδωσε η OLAF. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει τη σημασία των ερευνών της OLAF όσον αφορά τον εντοπισμό παρατυπιών που σχετίζονται με συναλλαγές με ορισμένα είδη εμπορευμάτων (π.χ. εσφαλμένοι κωδικοί ΣΟ ή δηλώσεις καταγωγής, αποφυγή καταβολής δασμών αντιντάμπινγκ, δήλωση χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας δηλωθέντων εμπορευμάτων).

Οι χώρες προέλευσης που επηρεάστηκαν περισσότερο από περιπτώσεις απάτης και παρατυπίες ήταν η Κίνα (ως προς τον αριθμό των υποθέσεων) και οι Ηνωμένες Πολιτείες (από οικονομική άποψη).

Οι έρευνες της OLAF ανέδειξαν περιπτώσεις απάτης μεγάλης κλίμακας στον τομέα των εσόδων μέσω της δήλωσης χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας εμπορευμάτων που εισήχθησαν στην ΕΕ. Οι εν λόγω περιπτώσεις απάτης έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια τεράστιων ποσών, όχι μόνο όσον αφορά τους τελωνειακούς δασμούς, αλλά και τα διαφυγόντα έσοδα από τον ΦΠΑ⁹⁰. Οι έρευνες της OLAF ανέδειξαν το γεγονός ότι τα άτομα που διαπράττουν απάτη εκμεταλλεύονται οποιοδήποτε κανονιστικό κενό και ότι η απάτη μεγάλης κλίμακας αποδίδει.

Η εμπειρία της OLAF καταδεικνύει ότι η δήλωση χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας θα εξακολουθήσει να αποτελεί απειλή που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί τα επόμενα έτη.

Για την εξάλειψη των εν λόγω κανονιστικών κενών, οι στρατηγικές τελωνειακών ελέγχων που περιλαμβάνουν συνδυασμό διαφόρων ειδών ελέγχου είναι καίριας σημασίας. Η στρατηγική τελωνειακών ελέγχων θα πρέπει να επιτυγχάνει τη σωστή ισορροπία ανάμεσα στη διευκόλυνση/απλούστευση του εμπορίου και την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Σύσταση 1

Καλούνται τα κράτη μέλη να επαγρυπνούν όσον αφορά τον κίνδυνο δήλωσης χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας εμπορευμάτων, ιδίως των φθηνών εμπορευμάτων που εισάγονται σε εξαιρετικά μεγάλες ποσότητες, όπως τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τα είδη υπόδησης.

Προκειμένου να ενισχύσουν τους τελωνειακούς ελέγχους, ζητείται από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τα ακόλουθα:

- την εφαρμογή στρατηγικών που στοχεύουν σε όλα τα είδη τελωνειακών διαδικασιών και οικονομικών φορέων,
- τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ όλων των τελωνειακών υπηρεσιών που ασχολούνται με την ανάλυση κινδύνου και τους ελέγχους, την παροχή σαφών οδηγιών από τα προφίλ κινδύνου και την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον κίνδυνο με τα άλλα κράτη μέλη,
- την εφαρμογή στενής παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων (ανατροφοδότηση) και αυστηρής παρακολούθησης των οδηγιών αμοιβαίας συνδρομής.

Επίσης, από τα κράτη μέλη ζητούνται τα ακόλουθα:

- να συμπεριλαμβάνουν συστηματικά ένα αυτοματοποιημένο, τυχαίο στοιχείο και να λαμβάνουν υπόψη την τριετή περίοδο για την παραγραφή όσον αφορά την κοινοποίηση της τελωνειακής οφειλής ως δείκτη κινδύνου στο πλαίσιο της ανάλυσης κινδύνου μετά την παράδοση,
- να διενεργούν λογιστικούς ελέγχους μετά την παράδοση με βάση τον κίνδυνο και να παρακολουθούν στενά τα αποτελέσματά τους, και
- να διενεργούν τελωνειακούς ελέγχους σχετικά με πράξεις που εκτελούν εγκεκριμένοι οικονομικοί φορείς (ΕΟΦ), λαμβάνοντας υπόψη την πραγματοποιούμενη διαχείριση κινδύνου όσον αφορά τα διαφορετικά στοιχεία των εν λόγω πράξεων.

Η Επιτροπή καλεί επίσης τις εθνικές αρμόδιες αρχές να αξιοποιήσουν πλήρως το εγχειρίδιο για

⁹⁰ Βλέπε το τμήμα 2.5.3 και την έκθεση της OLAF του 2017, σ. 26-27.

τους επιχειρησιακούς τελωνειακούς ελέγχους με βάση τις βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών και τον οδηγό τελωνειακών ελέγχων.

9.2. Δαπάνες

Η ανάλυση στην παρούσα έκθεση επιβεβαιώνει τις βασικές τάσεις και τις μορφές παρατυπιών που επισημάνθηκαν τα προηγούμενα έτη.

Τα ποσοστά εντοπισμού παραμένουν υψηλά για τα προγράμματα στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες της Ευρώπης και στην αλιεία, και χαμηλά σε σχέση με τα διασυνοριακά προγράμματα.

Στη γεωργία, τα μέτρα στήριξης της αγοράς επηρεάζονται από περιορισμένο αριθμό παρατυπιών υψηλού κόστους, οι οποίες χρήζουν, ωστόσο, του δέοντος βαθμού προσοχής.

Το επίκεντρο της προσοχής μετατοπίζεται προς τις περιπτώσεις απάτης που αποσκοπούν στην τεχνητή δημιουργία των προϋποθέσεων πρόσβασης στη χρηματοδότηση. Αρκετά κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει συγκεκριμένα μέτρα σχετικά με το εν λόγω ζήτημα.

Παρότι το 2017 κοινοποιήθηκαν λιγότερες παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης, ο μέσος όρος των χρηματικών ποσών αυξήθηκε, γεγονός που υποδηλώνει την καλύτερη στόχευση των ελέγχων.

Η ανάλυση κινδύνου, οι υποδείξεις από πληροφοριοδότες ή μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος, ή οι πληροφορίες από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της στόχευσης, ιδίως καθώς φαίνεται ότι η χρήση τους δεν είναι ακόμη ευρέως διαδεδομένη. Οι πληροφορίες από δικαστικές έρευνες οδήγησαν στην ανακάλυψη ορισμένων μη δόλιων παρατυπιών που αφορούσαν υψηλά μέσα χρηματικά ποσά. Το ίδιο ίσχυε και όσον αφορά ελέγχους που ξεκίνησαν βάσει πληροφοριών/αιτημάτων από, ή παρατυπιών που εντοπίστηκαν από φορέα της ΕΕ.

Σύσταση 2

Τα κράτη μέλη καλούνται:

- να αξιοποιήσουν περαιτέρω τις δυνατότητες της ανάλυσης κινδύνου, προσαρμόζοντας την προσέγγιση στα διάφορα είδη δαπανών και αξιοποιώντας τις βέλτιστες πρακτικές και τα στοιχεία κινδύνου που επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση,
- να διευκολύνουν και να αξιολογούν την αυθόρμητη κοινοποίηση δυνητικών παρατυπιών και να ενισχύσουν την

προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι αποτελούν επίσης καίριας σημασίας πηγή για την ερευνητική δημοσιογραφία,⁹¹ και

- να προάγουν τη συστηματική και έγκαιρη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών και διοικητικών αρχών.

Όλα τα εν λόγω μέτρα θα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο εάν ενσωματωθούν σε μια εθνική στρατηγική καταπολέμησης της απάτης.

9.3. Συνεργασία σε όλα τα επίπεδα

Στόχος των ανωτέρω συστάσεων είναι να ενισχύσουν μια τάση, υπό την έννοια πρωτοβουλιών πολιτικής και νομοθεσίας, η οποία είναι ήδη ορατή σε αρκετά κράτη μέλη και υποστηρίζεται από την ανάλυση που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση.

Η ορθή και στοχευμένη χρήση των δεδομένων και των πληροφοριών είναι αποτελεσματική για την εντατικοποίηση των προσπαθειών καταπολέμησης της απάτης και την ικανοποίηση των προσδοκιών της κοινωνίας των πολιτών. Οι Ευρωπαίοι πολίτες δεν παρακολουθούν μόνο τη δική τους χώρα, αλλά κρίνουν ολόένα και περισσότερο την επιτυχία του ευρωπαϊκού σχεδίου με βάση τα τεκταινόμενα σε άλλα κράτη μέλη.

Ωστόσο, τα απαραίτητα δεδομένα και οι πληροφορίες είναι συχνά διεσπαρμένα σε διάφορες αρχές. Η συνεργασία σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ θα είναι καίριας σημασίας.

Η συνεργασία μεταξύ των δικαστικών και των διοικητικών αρχών έχει ήδη αποδειχθεί ακόμη πιο καίρια για την καταπολέμηση της απάτης αποδοτικά και αποτελεσματικά.

Στο επίπεδο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι μια ισχυρή και πλήρως λειτουργική OLAF συμπληρώνει την προσέγγιση του ποινικού δικαίου από την ΕΡΡΟ με διοικητικές έρευνες.

⁹¹ Βλέπε «Ενίσχυση της προστασίας των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης», ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (COM(2018) 214 final) και την πρόταση οδηγίας σχετικά με την προστασία των προσώπων που καταγγέλλουν παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης (COM(2018) 218 final).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 — ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΠΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΤΟ 2017

Ο αριθμός των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν ως δόλιες αντικατοπτρίζει τα αποτελέσματα του έργου των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Τα αριθμητικά στοιχεία δεν θα πρέπει να ερμηνεύονται ως ενδεικτικά για το επίπεδο απάτης στις επικράτειες των κρατών μελών. Το παρόν παράρτημα δεν καλύπτει τις τρίτες (υποψήφιες για προσχώρηση) χώρες ή τις άμεσες δαπάνες.

ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	Γεωργία		Εσωτερικές πολιτικές		Πολιτική συνοχής και αλιεία		Υποψήφιες για προσχώρηση		ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		ΕΣΟΔΑ	
	ΑΡ	EUR	ΑΡ	EUR	ΑΡ	EUR	ΑΡ	EUR	ΑΡ	EUR	ΑΡ	EUR
Belgique/België											26	15.502.626
Bulgaria	16	3.852.238			1	64.425			17	3.916.663	19	1.192.724
Ceská republika	8	494.087			33	6.609.802			41	7.103.889		
Danmark	3	8.119			1	32.352			4	40.471	1	87.967
Deutschland	6	981.201			18	1.657.451			24	2.638.652	46	6.586.501
Eesti	8	2.199.728			5	5.325.933			13	7.525.661	4	310.930
Éire/Ireland	2	15.242							2	15.242	1	33.992
Ellada	2	26.628			10	1.343.670			12	1.370.298	31	14.131.439
España	5	298.302			20	410.096			25	708.398	34	3.911.652
France	9	1.326.255							9	1.326.255	98	13.221.533
Hrvatska	2	358.047			1	1.052.812			3	1.410.859	8	852.915
Italia	36	1.370.571			3	703.086			39	2.073.657	20	1.036.186
Kypros					3	520.212			3	520.212	4	118.402
Latvija	1	4.353			6	7.506.305			7	7.510.658	6	257.710
Lietuva	6	1.246.395			1	41.360			7	1.287.755	38	1.538.484
Luxembourg	1	15.857							1	15.857		
Magyarország	14	1.075.823			6	1.479.560			20	2.555.383	4	335.228
Malta					1	38.685			1	38.685	2	366.319
Nederland	6	183.866			3	421.614			9	605.480	8	2.800.617
Österreich	1	122.538							1	122.538	7	5.654.247
Polska	79	37.954.297			64	19.612.173			143	57.566.470	52	2.526.634
Portugal	4	176.918			12	31.604.726			16	31.781.644	2	269.552
Romania	64	7.973.885			75	67.164.713	2	649.636	141	75.788.234	9	413.780
Slovenija	1	46.897			2	2.553.647			3	2.600.544	4	159.180
Slovensko	2	149.444			77	172.181.299			79	172.330.743		
Suomi/Finland					1	26.786			1	26.786	4	83.383
Sverige											4	4.527.821
United Kingdom					2	40.118			2	40.118	9	466.886
ΣΥΝΟΛΟ	276	59.880.690			345	320.390.825			623	380.921.151	441	76.386.708

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 — ΠΑΡΑΤΥΠΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΩΣ ΔΟΛΙΕΣ ΤΟ 2017

Το παρόν παράρτημα δεν καλύπτει τις τρίτες (υποψήφιες για προσχώρηση) χώρες ή τις άμεσες δαπάνες.

ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	Γεωργία		Εσωτερικές πολιτικές		Πολιτική συνοχής και αλιεία		Υποψήφιες για προσχώρηση		ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		ΕΣΟΔΑ	
	Αρ	EUR	Αρ	EUR	Αρ	EUR	Αρ	EUR	Αρ	EUR	Αρ	EUR
Belgique/België	17	312.940	2	978.381	51	6.092.879			70	7.384.200	189	14.579.103
Bulgaria	124	11.211.037			77	29.676.418	15	20.932	216	40.908.388	1	253.408
Ceská republika	25	1.083.012			282	60.949.351			307	62.032.363	89	8.608.026
Danmark	9	305.497			3	694.020			12	999.517	55	2.038.865
Deutschland	61	2.437.925			83	10.519.246			144	12.957.171	1.617	85.727.353
Eesti	37	1.812.973			24	2.821.971			61	4.634.944	1	11.149
Éire/Ireland	18	802.856			44	3.299.833			62	4.102.689	31	2.947.035
Ellada	118	2.537.342			504	272.493.429			622	275.030.771	10	274.902
España	335	17.433.317			1.115	366.925.909			1.450	384.359.226	230	78.825.931
France	162	5.021.836			26	4.008.636			188	9.030.472	200	16.578.121
Hrvatska	28	511.700			10	586.362	10	1.368.047	48	2.466.109	7	262.098
Italia	575	44.759.711			555	86.114.764			1.130	130.874.475	119	12.024.057
Kypros					30	3.214.441			30	3.214.441	1	10.564
Latvija	18	779.102			31	3.719.969			49	4.499.071	4	196.843
Lietuva	137	5.385.775			72	23.629.198			209	29.014.973	19	1.026.160
Luxembourg												
Magyarország	202	11.115.144			149	27.217.704			351	38.332.848	20	5.909.986
Malta	13	932.900			23	2.317.833			36	3.250.733		
Nederland	45	1.481.953			63	4.809.513			108	6.291.466	442	78.000.552
Österreich	22	489.080			8	2.418.922			30	2.908.002	49	1.739.162
Polska	133	6.553.892			499	195.767.291			632	202.321.183	46	1.453.150
Portugal	401	26.556.512			392	63.808.455			793	90.364.967	32	4.907.356
Romania	445	60.524.561	1	11.951	368	102.999.634			814	163.536.146	23	2.778.540
Slovenija	14	314.974			41	1.438.319			55	1.753.293	8	320.139
Slovensko	48	4.193.841			248	108.249.854			296	112.443.695	11	756.807
Suomi/Finland	7	137.810			7	621.523			14	759.333	27	1.947.211
Sverige	6	2.127.418			11	869.607			17	2.997.025	165	6.704.023
United Kingdom	54	1.578.873			413	10.595.510			467	12.174.383	799	97.376.431
ΣΥΝΟΛΟ	3.054	210.401.981	3	990.332	5.129	1.395.860.591	25	1.388.979	8.211	1.608.641.882	4.195	425.256.972

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 — ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Implementation of Article 325 by the Member States in 2017 (Εφαρμογή του άρθρου 325 από τα κράτη μέλη το 2017 (SWD(2018) 384)
2. Statistical evaluation of irregularities reported for own resources, natural resources, cohesion policy and pre-accession assistance and direct expenditure (Στατιστική αξιολόγηση των παρατυπιών που κοινοποιήθηκαν αναφορικά με τους ιδίους πόρους, τους φυσικούς πόρους, την πολιτική συνοχής, την προενταξιακή βοήθεια και τις άμεσες δαπάνες) (SWD(2018) 386 – μέρη 1 και 2)
3. Follow-up of recommendations to the Commission report on the protection of the EU's financial interests — fight against fraud, 2016 (Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση της Επιτροπής για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ - καταπολέμηση της απάτης 2016) (SWD(2018) 383)
4. Early Detection and Exclusion System (EDES) — Panel referred to in Article 108 of the Financial Regulation (Σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (EDES) – επιτροπή του άρθρου 108 του δημοσιονομικού κανονισμού)(SWD(2018) 382)
5. Annual overview with information on the results of the Hercule III Programme in 2017 (Ετήσια επισκόπηση με πληροφορίες για τα αποτελέσματα του προγράμματος Hercule III το 2017) (SWD(2018) 381)
6. Assessment of the implementation of Article 43b of Regulation (EC) No 515/97 (Αξιολόγηση της εφαρμογής του άρθρου 43β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97).(SWD(2018) 385)